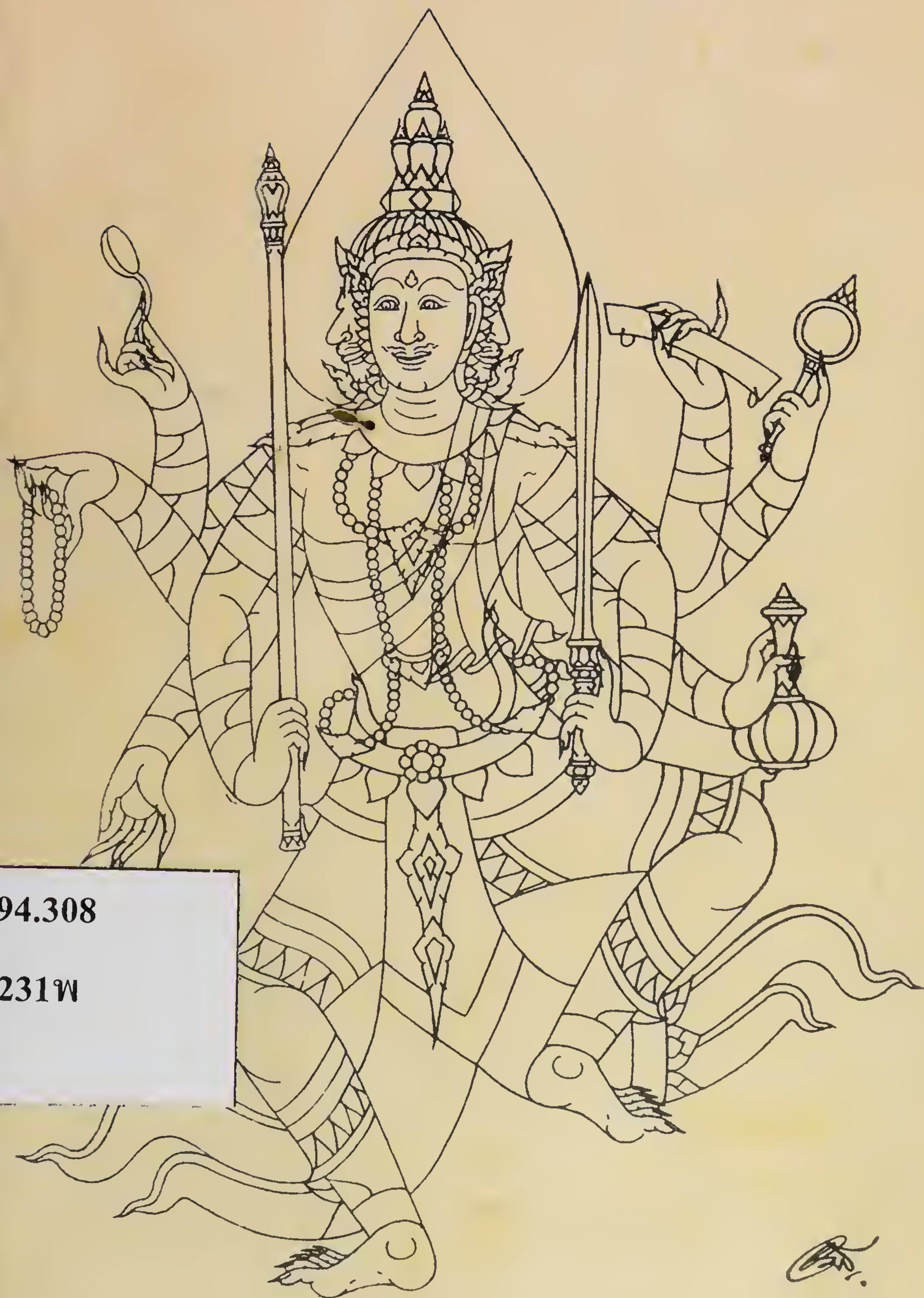

อนุสรณ์

งานพระราชทานเพลิงศพ

พระครูพรหมจริยาธิมุตต์

(กุหลาบ พุทฺธโชตเถร)

วัดบางเบ้ง อ. เมือง จ. ชลบุรี

๕ มีนาคม ๒๕๒๐

คำนำ

พระครูสมุห์ ประสิทธิ์ ฐานจาโร เจ้าอาวาสวัดน้อยพัฒนาราม อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ทราบว่าพระครูพิพัฒน์ศีลคุณ เจ้าอาวาสวัดบางเบิ่ง มอบให้ผมจัดพิมพ์หนังสือแจกในงานพระราชทานเพลิงศพ ท่านพระครูพรหมจริยาธิมุตต์ อดีตเจ้าอาวาสวัดบางเบิ่ง และอดีตเจ้าคณะอำเภอศรีราชา จึงได้ติดต่อขอให้ผมช่วยรับภาระในการจัดพิมพ์หนังสือเป็นที่ระลึกงานพระราชทานเพลิงศพ พระครูพรหมจริยาธิมุตต์ ให้อีกหนึ่งเล่มในนามพระสังฆาธิการอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผมรับสนองความกตัญญูกตเวทีของท่านที่มีต่อพระครูพรหมจริยาธิมุตต์ จึงได้จัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ขึ้น

หนังสือเล่มนี้ได้รวมข้อคิดแนวธรรมของท่านพุทธทาสภิกขุ ซึ่งผมได้ตัดรอนทอนแต่เนื้อหาสำคัญ ๆ ลงในวารสารสามมุขมารวมพิมพ์ไว้ในเล่ม ข้อคิดแนวธรรมของท่านพุทธทาสมีสารัตถประโยชน์มาก เป็นข้อคิดแนวธรรมที่บริบูรณ์ทั้งธรรมะเบื้องต้น เบื้องกลาง

และเบื้องสูง การอ่านนั้นจำเป็นต้องขบคิด ท่านพูดหรือเขียนตรง ๆ ผลงานของท่านเป็นที่นับถือในวงการพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง ผมจึงมั่นใจว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านเป็นอย่างมาก

หากพระครูพรหมจริยาธิมุตต์ทราบถึงน้ำใจไมตรีของพระสังฆาธิการอำเภอศรีราชา ที่มีกุศลศรัทธาต่อท่านและได้ร่วมใจกันพิมพ์หนังสือเป็นอนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพ ครั้งนี้ ท่านคงจะปีติยินดีและอนุโมทนาให้พรแก่พระสังฆาธิการเหล่านั้น

ขอผลานิสงส์อันเกิดจากหนังสือเล่มนี้ทั้งหมด จงอำนวยผลให้ท่านพระครูพรหมจริยาธิมุตต์ ได้เสวยสุขสมบัติตามควรแก่คติวิสัยในสัมปรายภพ สมเจตนาปรารภของมวลพระสังฆาธิการ อำเภอศรีราชา ชลบุรี จงทุกประการเทอญ

อชิต. สวัสดิ์มงคล

ยุวพุทธิกสมาคมชลบุรี
ในพระสังฆราชูปถัมภ์
๕ มีนาคม ๒๕๒๐

พระครูพรหมจริยาธิมุตต์

เกิด – แก่ – เจ็บ – ตาย

พ.ศ. ๒๔๓๑ – ๒๕๑๙

ประวัติ

พระครูพรหมจริยาธิมุตต์ (กุหลาบ พุทฺธโชตเถร)

เจ้าอาวาสวัดบางเบิ่ง–เจ้าคณะอำเภอศรีราชา ชลบุรี

พระครูพรหมจริยาธิมุตต์ อดีตเจ้าอาวาสวัดบางเบิ่ง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี อดีตเจ้าคณะอำเภอศรีราชา เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๑ ถึงแก่มรณภาพเมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๑๙ เป็นพระครูเจ้าคณะอำเภอชั้นพิเศษ มีประวัติย่อพอควรแก่การศึกษาดังนี้

๑ ก่อนบวช

พระครูพรหมจริยาธิมุตต์ มีนามเดิมว่ากุหลาบ โยมบิดาชื่อช้วน โยมมารดาชื่อเจียก นามสกุลอุ่นจิต เกิดที่บ้านหัวโกรก หมู่ที่ ๑ ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี (บริเวณสถานีดับเพลิง ต. แสนสุข) มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเป็นชาย ๔ หญิง ๒ คน ตามลำดับดังนี้

๑. พระอธิการอั๋ง อุ่นจิตร

๒. นายหล่ำ อุ่นจิตร

๓. นายเลื่อน อุ่นจิตร

๔. นางเชย อุ่นจิตร

๕. นางเพิ่ม อุ่นจิตร

๖. พระครูพรหมจริยาธิมุตต์

นายช้วน นางเจียก อุ่นจิตร โยมบิดามารดาพระครูพรหมจริยาธิมุตต์ เป็นโยมอุปัฏฐากสำคัญของวัดบางเบิ้ง เป็นผู้มีฐานะดี บ้านอยู่ใกล้วัด เมื่อนายอั๋ง อุ่นจิตร ลูกชายคนโตมีอายุครบบวชก็บรรพชาอุปสมบทที่วัดบางเบิ้ง ในระหว่างที่บวชอยู่นั้น ด.ช. กุหลาบ อุ่นจิตร น้องชายเป็นลูกศิษย์ไปมาอยู่กับวัดเป็นนิจสิน เพราะบ้านอยู่ใกล้วัดและได้ใช้เวลาว่างเรียนหนังสือไทย หนังสือขอม ตำรายาแผนโบราณ ตลอดจนเวทย-มนต์คาถาต่าง ๆ, ด.ช. กุหลาบ อุ่นจิตร เป็นศิษย์วัดอยู่จนอายุครบบวช จึงได้บรรพชาอุปสมบทวัดบางเบิ้ง

๒ บวช

พระครูพรหมจริยาธิมุตต์ เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๑ ตรงกับพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสวยราชสมบัติแล้ว ๓๑ ปี และบรรพชาอุปสมบทเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๑ เป็นรัชสมัยที่พระพุทธเจ้าหลวงเสวยราชสมบัติได้ ๕๑ ปี ถึงแก่มรณภาพ พ.ศ. ๒๕๑๙ รวมอายุได้ ๘๙ ปี พระครูพรหมจริยาธิมุตต์จึงใช่แต่จะเป็นพระเถระซึ่งมีอายุถึง ๕ แผ่นดินเท่านั้น ยังได้มีโอกาสใช้ชีวิตอยู่ในเพศพรหมจรรย์ถึง ๕ แผ่นดิน และชมพระบารมีสมเด็จพระสังฆราชมาถึง ๑๐ พระองค์ นับได้ว่าพระครูพรหมจริยาธิมุตต์ เป็นรัตตัญญูเถระรูปหนึ่งในสังฆมณฑล

พระครูพรหมจริยาธิมุตต์เป็นสัทธิวิหาริกในพระอุปัชฌาย์จั่น เจ้าอาวาสวัดเสม็ด ปัจจุบันนี้ยังมีสัทธิวิหาริกในพระอุปัชฌาย์จั่น เหลืออยู่เพียงองค์เดียว คือ พระครูอุดมวิชชากร (เหมือน) วัดกำแพงชลบุรี พระครูพรหมจริยาธิมุตต์ได้รับฉายานามจากอุปัชฌายะว่า "พุทฺธโชต" ส่วนพระครูอุดมวิชชากรได้รับฉายานามว่า "อินฺทโชต" พระอธิการคำวัดบางเบ้งและพระอธิการเล็กวัดแจ้งเจริญดอนเป็นกรรมวาจาจารย์ของพระครูพรหมจริยาธิมุตต์

๓ สมภาร

พระครูพรหมจริยาธิมุตต์ บรรพชาอุปสมบทเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๑ ครั้นถึง พ.ศ. ๒๔๖๑ เจ้าอาวาสวัดบางเบิ้งว่างลง คณะสงฆ์และทายกทายิกาต่างก็มีความปรารถนาที่จะให้พระครูพรหมจริยาธิมุตต์ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส เพราะเห็นเป็นลูกศิษย์ที่บวชในวัด พี่ชายก็เป็นเจ้าอาวาสวัดมาก่อน โยมผู้หญิงโยมผู้ชายก็เป็นโยมอุปัฏฐากสำคัญของวัด คณะสงฆ์จึงแต่งตั้งให้พระครูพรหมจริยาธิมุตต์เป็นเจ้าอาวาส ทั้ง ๆ ที่ไม่มีสมณศักดิ์ใด ๆ เลย แต่ด้วยความมานะพยายามที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุดสมกับที่คณะสงฆ์ยกย่องไว้วางใจ จึงได้พยายามทุกวิถีทางสร้างความเจริญให้กับวัดบางเบิ้ง ท่านเองไม่อยากจะเป็นสมภารเจ้าวัด แต่ทางวัดและญาติโยมคณะสงฆ์ขอร้องให้ท่านเป็น ท่านก็จำเป็นต้องยอมรับเป็นสมภารเจ้าวัด การเป็นสมภารเจ้าวัดนั้นใคร ๆ ก็รู้ว่ามีภาระหนักแสนหนัก นอกจากจะต้องปกครองพระภิกษุสามเณรในวัดแล้วยังต้องรับรองแขกวัดตั้งแต่พระราชาจนถึงยาจก เมื่อพระครูพรหมจริยาธิมุตต์เป็นเจ้าอาวาสแล้ว ท่าน

ได้ทุ่มเทชีวิตจิตใจสร้างวัดบางเบิ้งอย่างจริงจัง เพียงชั่วระยะ ๒ ปีเท่านั้นวัดบางเบิ้งก็เจริญขึ้นผิดหูผิดตา ทายกทายิกาของวัดก็ชื่นชมยินดีที่ได้สมภารเจ้าวัดคนใหม่ สมใจหวัง ญาติโยมก็หลั่งไหลมาทำบุญให้ทานรักษาศีลในวัด มารับการบรรพชาอุปสมบทในวัดเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี

๔ เจ้าคณะหมวด

ปี ๒๔๖๓ คณะสงฆ์เห็นความสามารถของพระครูพรหมจริยาธิมุตต์ จึงแต่งตั้งให้เป็นเจ้าคณะอำเภอหมวดหนองมน หรือที่ใช้เรียกปัจจุบันนี้ว่าเจ้าคณะตำบลแสนสุข อาศัยที่พระครูพรหมจริยาธิมุตต์เป็นบุตรคหบดี เป็นที่เชื่อถือของญาติโยมทั้งหลายว่า เป็นผู้ที่มุ่งบวชเพื่อความพ้นทุกข์ มิได้บวชเพื่ออาศัยศาสนาหาเลี้ยงชีพ เมื่อทางวัดขาดเงินจับจ่ายใช้สอยก็ขอบิณฑบาตจากโยมบิดามารดา ขนเงินบ้านมาช่วยสร้างวัด ประกอบกับท่านมีความรู้ในวิชาแพทย์แผนโบราณรักษาคนเจ็บไข้ได้ป่วยด้วยเมตตาธรรม จะไกลแสนไกล จะดึกดื่นมืดค่ำอย่างไร เมื่อพอจะช่วยเยียวยา ักษาโรคได้ก็ช่วยเยียวยารักษา อาศัยที่มีความ

รู้ทางไสยเวทย์คาถาอาคมต่าง ๆ จึงเป็นที่นับถือลือลั่นในเขตอำเภอใกล้เคียง ทำให้ใครต่อใครเดินทางไปมาหาสู่วัดบางเบิ้งมากขึ้น ๆ วัดที่อยู่ในดงในป่า วัดที่เคยอับเคยเฉาก็กลับรุ่งเรืองเฟื่องฟูขึ้น ทำให้ท่านสามารถซ่อมแซมบูรณะเสนาสนะศาลาการเปรียญและสร้างถาวรวัตถุให้แก่วัดมากขึ้น อาคารล้วนเป็นอาคารคอนกรีตที่ตั้งตระหง่านในกลางดงกลางไพร นับได้ว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถผู้หนึ่งในการก่อสร้าง

การเป็นเจ้าคณะหมวดตำบลหนองมนของพระครูพรหมจริยาธิมุตต์ ก็เป็นที่ปรากฏว่าสามารถปกครองดูแลพระภิกษุสามเณรในเขตปกครองของตนได้เรียบร้อย ไม่มีอธิกรณ์ใด ๆ เกิดขึ้น เป็นที่เคารพยำเกรงในเขตปกครองของภิกษุสามเณรเป็นอย่างดี กาลใดควรใช้พระเดชก็ใช้พระเดช ถ้าไม่จำเป็นแล้วก็ใช้พระคุณ จนพระคุณนั้นกลายเป็นพระเดช

๕ เจ้าคณะอำเภอ

คณะสงฆ์เห็นความสามารถในการปกครองจึงยกย่องแต่งตั้งให้เป็น พระครูประทวน ในปี พ.ศ. ๒๔๗๗ และต่อมาใน

ปี พ.ศ. ๒๔๗๘ ก็ได้แต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌายะ เมื่อพระครูพรหมจริยาธิมุตต์ เป็นพระอุปัชฌายะแล้วก็พยายามรักษาเกียรติและหน้าที่พระอุปัชฌายะเป็นอย่างดี เลือกเฟ้นบวชแต่ผู้ที่เห็นว่าควรบรรพชาอุปสมบท ไม่บวชใครสุ่มสี่สุ่มห้า หรือเป็นพระอุปัชฌายะที่เห็นแก่ลาภโดยอ้างเมตตาธรรมเป็นโล่บังหน้า ตลอดชีวิตของท่านจึงไม่เคยถูกสั่งสอบสวนหรือสั่งพักอุปัชฌายะ

คนเรานั้นถึงจะอ่านหนังสือเก่งสักปานใดก็ตาม ถ้าอ่านคนไม่เป็นแล้วเป็นใหญ่ยาก นักปกครองต้องอ่านคนเป็น รู้ว่าคนนั้นนิสัยอย่างไร คนโน้นชอบอะไร คนนี้ไม่ชอบอะไร ใครมีคุณธรรมอย่างไร อาศัยพระครูพรหมจริยาธิมุตต์เป็นคนอ่านคนเก่ง รู้จักทิศทางลมพระเถระผู้ใหญ่ดี พระครูพรหมจริยาธิมุตต์จึงได้รับการแต่งตั้งจากคณะสงฆ์ให้ดำรงตำแหน่ง เจ้าคณะอำเภอศรีราชา เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๐ และก็ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระครูพรหมจริยาธิมุตต์พระครูสัญญาบัตรชั้นตรีในปีเดียวกัน ความเป็นผู้อ่านคนเป็นทำให้ท่านเจริญก้าวหน้าในทางคณะสงฆ์มาโดยลำดับ โดยเฉพาะในปี พ.ศ. ๒๔๘๐ ท่านได้รับแต่งตั้งจากทางคณะสงฆ์ให้ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอศรี

ราชาและได้รับสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตร แปลว่าได้โชคลาภถึงสองชั้น ตำบลแสนสุขแต่เดิมนั้นสังกัดอำเภอศรีราชา ท่านจึงดำรงตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอศรีราชามาจนตราบสิ้นชีวิต ในระหว่างที่ท่านดำรงตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอศรีราชาท่านก็มุ่งมั่นที่จะปรับปรุงการคณะสงฆ์ในเขตอำเภอศรีราชาให้เจริญก้าวหน้าในทุกวิถีทาง เสริมสร้างวัดขึ้นใหม่อีกหลายวัด โดยเฉพาะท่านเป็นกำลังสำคัญในการสร้างวัดราษฎร์นิยมธรรม ซึ่งตั้งอยู่ตลาดอำเภอศรีราชาให้เจริญรุ่งเรืองมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

ด้วยบุญบารมีของท่าน ด้วยความสามารถที่เป็นนักปกครองอ่านคนเป็น ทำให้งานคณะสงฆ์ของท่านดีเด่นกว่าอำเภออื่นๆ ในปี พ.ศ. ๒๔๘๗ ท่านจึงได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เลื่อนจากเจ้าคณะอำเภอชั้นตรีเป็นเจ้าคณะอำเภอชั้นเอก ข้ามชั้นโทไป ใครเล่าจะมีบุญวาสนาอย่างท่าน ?

พระครูพรหมจริยาธิมุตต์เป็นผู้ที่มีร่างกายแข็งแรง สู้งานทนงาน เข้มแข็งอยู่เสมอ เป็นคนพูดน้อยไม่พูดพล่าม เป็น

คนชอบทำมากกว่าพูด มีความเข้มแข็งเด็ดขาด งานใดๆ ก็ตาม เมื่อได้รับบัญชาจากผู้ใหญ่แล้วทำสำเร็จเรียบร้อยทุกราย ท่านจึงเป็นผู้ที่เคารพยำเกรงของพระผู้น้อย เป็นที่เคารพนับถือของพระผู้ใหญ่ เป็นพระของประชาชน ทั้งยากดีมีจนพึ่งพาอาศัยบารมีท่านได้ ท่านจึงเป็นหลวงพ่อของชาวเมืองชลเกือบครึ่งเมือง เป็นอาจารย์ของศิษย์ทั่วสารทิศ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ จึงได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระครูชั้นพิเศษในราชทินนามเดิมว่า พระครูพรหมจริยาธิมุตต์ แปลว่า ผู้หมดจดด้วยพรหมจรรย์ ท่านได้พยายามรักษาพรหมจรรย์ของท่านด้วยความหมดจดเรียบร้อยพ้นจากมลทินโทษทั้งปวง

๖ ที่ดินสินทรัพย์

ได้กล่าวมาแต่ต้นว่าท่านพระครูพรหมจริยาธิมุตต์ ได้เกิดในตระกูลมั่งคั่ง โยมบิดามารดามีที่ดินอยู่มาก ที่ดินเหล่านั้นส่วนใหญ่ตกทอดมาเป็นกรรมสิทธิ์ของพระครูพรหมจริยาธิมุตต์ พระครูพรหมจริยาธิมุตต์เห็นความไม่เที่ยงของสังขาร ความวิบัติผันแปรของสมบัติ จึงพยายามเฉลี่ยสละที่ดินของบรรพบุรุษให้

เป็นสาธารณประโยชน์ เช่น สร้างสถานีดับเพลิงบ้าง สร้างโรงเรียนบ้าง ถวายวัดเป็นกัลปนาผลบ้าง ไม่ได้มุ่งหวังที่จะมอบที่ดินเหล่านั้นให้แก่ลูกหลานว่านเครือ เพราะเห็นเป็นประโยชน์เฉพาะคน ย่อมยักย้ายถ่ายเทได้ง่ายในระหว่างที่มีชีวิตอยู่ จึงได้มอบที่ดินให้เป็นกุศลสาธารณประโยชน์ ดังนี้

๑. *บริจาคที่ดินตำบลแสนสุข ให้กรมสามัญศึกษาเพื่อสร้างโรงเรียนมัธยมแสนสุข ๔ ไร่ ๓ งาน ๔๘ ตารางวา*

๒. *บริจาคที่ดินตำบลแสนสุข ให้สร้างสถานีดับเพลิงตำบลแสนสุข ๑ งาน ๒๐ ตารางวา*

๓. *บริจาคที่ดินตำบลแสนสุข ให้เป็นที่ธรณีสงฆ์วัดบางเป้ง ๓๐ ไร่เศษ*

ที่ดินทั้ง ๓ แปลงนี้ทางราชการประเมินราคาไว้ ๒,๖๐๐,๐๐๐ (สองล้านหกแสนบาท) นอกจากนั้นยังมีที่ดินของท่านที่ตั้งเจตจำนงถวายวัดบางเป้งอีกเป็นเงินหลายล้านบาท เมื่อท่านมรณภาพแล้วทางวัดได้ประกาศกรรมสิทธิ์เป็นของวัดโดยถูกต้องเรียบร้อยแล้ว

๗ อวสาน

พระครูพรหมจริยาธิมุตต์มีอำนาจเหมือนพระพรหม สามารถบันดาลเสนาสนะ กุฏีสงฆ์ ศาลาการเปรียญ โบสถ์ และอาคารเรียน เป็นจำนวนหลายหลัง สร้างถนนจากสุขุมวิทเข้าสู่วัด ทางราชการตั้งชื่อถนนนั้นเพื่อเฉลิมเกียรติว่า "พรหมประชาสรรค์" ท่านพระครูพรหมจริยาธิมุตต์เป็นพระพรหมของศิษย์ เป็นพระพรหมของชาวบ้าน เจริญด้วยพรหมวิหารธรรม คือ มี เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา เป็นพรหมสี่หน้าไม่ใช่สามหน้าหรือสองหน้า แต่ละหน้าล้วนแช่มชื่นเบิกบานด้วยบุญ ไม่ใช่พรหมหน้าบูดหน้าเบี้ยว นับได้ว่าท่านเป็นช้างเผือกเชือกหนึ่งในบูรพาทิศ สร้างปรหิตประโยชน์ไว้เป็นเอนกอนันต์ ใคร ๆ ก็ตามที่เป็นศิษยานุศิษของท่านพระครูพรหมจริยาธิมุตต์น่าจะภาคภูมิใจในคุณธรรมและบุญจริยาอันสูงส่งของท่าน ไม่เสียทีที่ได้บวชเรียนกับท่าน ได้อุปัชฌาย์อาจารย์ที่นับว่าเป็นปูชนียบุคคลที่มหาชนพึงกราบไหว้ โดยแท้ พระครูพรหมจริยาธิมุตต์ เป็นพระเถระที่เจริญอายุยาวนานถึง ๘๙ ปี เป็นเจ้าอาวาสวัดบางเบิ่ง ๕๘ ปี เป็นเจ้าคณะอำเภอศรีราชาถึง ๓๙ ปี

สังขารของท่านพระครูพรหมจริยาธิมุตต์ก็มีสภาพ เช่นสังขารทั้งหลายทั้งปวง ที่จะต้องยักย้ายแปรผันไปตามกาลเวลา สังขารของท่านได้ตรากตรำมาถึง ๘๙ ปี นับว่ายืนยาวกว่าพระเถระทั้งหลายและท่านก็เป็นผู้ที่มีปัญญาสามารถ ใช้สังขารอันอยู่ในภาวะแห่งความผันแปรนั้นสร้างสิ่งที่ไม่เป็นสาระให้เป็นสาระยังชีวิตของท่านให้เป็นสาระแก่มหาชนอย่างลบไม่มีวันสูญ มีแต่จะเพิ่มพูนวาสนาบารมียิ่ง ๆ ขึ้น

ด้วยกุศลผลบุญที่สร้างไว้ในอดีต งานพระราชทานเพลิงศพพระครูพรหมจริยาธิมุตต์ นอกจากเจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังจะได้อัญเชิญเครื่องขมาศพและไฟหลวงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาพระราชทานเพลิงศพท่านแล้ว คณะศิษยานุศิษย์ได้มีกุศลสามัคคีจัดงานพระราชทานเพลิงศพอย่างเต็มภาคภูมิ ได้พนมศพพนมเมรุอย่างวิจิตร จิตกาธานประกอบด้วยเมรุจตุรมุขสูงตระหง่าน มีซ่างประดับสี่มุม ประกอบด้วยลวดลายกนกอันวิจิตรบรรจง ตกแต่งด้วยมวลมาลาบุปผาชาตินานาพันธุ์ ประดับแสงไฟงามระยิบระยับจับตาจับใจใครเห็นเป็นต้องชม น้อยคนนักจะได้มีโอกาสชมเมรุ

อันหรูหราวิจิตรบรรจงโอฬารตระการตาเช่นนี้ คณะศิษยานุศิษย์ได้พร้อมแรงร่วมใจกันสรรค์สร้างถาวรวัตถุถวายแด่พระสงฆ์ผู้ทรงศีลยังอารามต่าง ๆ อังคาสโภชนาหารหวานคาวแด่พระสงฆ์ทั้งเช้าเพลตลอดงาน งานใหญ่โตเช่นนี้ไม่มีโอกาสพบเห็นได้บ่อยนัก จึงนับเป็นบุญบารมีของท่านโดยแท้ ใคร ๆ ก็แซ่ซ้องโมทนาสาธุการชื่นชมในบุญบารมีของท่านพระครูพรหมจริยาธิมุตต์ไปอีกตราบชั่วกาลนาน.

คำไว้อาลัย

ของ

พระธรรมโกศาจารย์

เจ้าคณะจังหวัดชลบุรี

ท่านพระครูพรหมจริยาธิมุตต เป็นพระเถระที่เจริญด้วยพรรษายุกาล เหนือพระเถระทั้งหลายในจังหวัดชลบุรี อยู่ในคารวนียฐาน ผู้อันภิกษุสามเณรจะพึงคารวะ คำนวณดูอายุตาม พ.ศ. ที่อุบัติมาในพิภพนี้ ถึง ๘๙ ปีแล้ว จึงนับว่า มากพออวดกับเพื่อนเกิดมาด้วยกันได้ว่า อาตมามีอายุมากแล้วหนา ด้วยมิใช่เอาพรรษา กับ อายุบวกเข้ากันเป็น ๘๙ ปี แต่หากนับเฉพาะอายุ ๘๙ ปี ส่วนพรรษา ๕๘ พรรษา แปลว่า มากทั้งพรรษาทั้งอายุ ต่างจากบางรูปอายุมาก แต่พรรษาน้อย เพราะบวชเมื่ออายุมากแล้ว หรือบวช ๒ หน ๓ หน จึงมากแต่อายุ พรรษาไม่มาก อย่างนี้เรียกว่าเจริญด้วยพรรษายุกาลไม่ได้ เพราะเจริญแต่อายุกาล ส่วนพรรษายังไม่เจริญ

ทางพระศาสนาถือว่า ถ้าพระมีพรรษายุกาล บวชแต่แรกคราวเดียวตลอดมาถึง ๘๐ ปีแล้ว นิยมว่า เป็นพระเถระอยู่ในคารวนียฐาน เจริญด้วยพรรษายุกาลมาก ด้วยนิยมถือพระพุทธพจน์ที่ทรงรับสั่งแก่พระอานนทเถระว่า "อานนท์บัดนี้ ตถาคตมีอายุ ๘๐ ปีแล้วนะ ความชราปรากฏชัด เหมือนเรือนเกวียนที่ซ่อมผูกดามไว้ด้วยไม้ไผ่ พยุงไว้พอให้ทรงตัวเดินไปได้เท่านั้น" ดังนั้น เรื่องเกณฑ์อายุดังกล่าวจึงชอบ

ท่านพระครูพรหมจริยาธิมุตต มิใช่เจริญด้วยพรรษายุกาลอย่างเดียว นอกจากจะเจริญด้วยพรหมจรรย์ตามสมณเพศเป็นทุนสูงอยู่แล้ว ยังมีความชำนาญในวิชาแพทย์แผนโบราณ เป็นที่พึ่งพาอาศัยของชาวบ้านชาววัดในคราวป่วยไข้อีกอักโข คุณข้อนี้ได้สร้างความเคารพนับถือให้คนคราคล่ำไปมาหาสู่อย่างน่าสรรเสริญ

ในทางก่อสร้างศาสนสถาน ปรากฏว่า ไม่มีพระเถระจังหวัดชลบุรีรูปใดเหนือท่านเลย ถ้าได้เดินเข้าไปสู่วัดท่านแล้วจะออกปากชมได้ดัง ๆ ว่า โอ ท่านพระครู ๆ มิใช่เจริญด้วยพรรษายุกาลเท่านั้น แต่ยังเจริญด้วยงานก่อสร้างเหนือพระหนุ่มเป็นไหน ๆ นับว่าท่านอยู่กับคนหนุ่มได้ นำคนหนุ่มได้ ทุกคราว

ทางการคณะมีการประชุม ท่านจะต้องอยู่ร่วมและเมื่อที่ประชุมเห็นชอบในการงานใด ท่านจะต้องมีมติร่วมด้วยเป็นอย่างดี ทั้งบริบูรณ์ด้วยขันติคุณอย่างน่านับถือ น่ายกย่อง น่าอวดด้วยว่าท่านไม่ท้อถอยในการงาน ตลอดทนต่อความป่วยไข้ ไม่แสดงกายวิการ วจีวิการ ให้เป็นที่หนักใจแก่ผู้พยาบาล ตลอดญาติมิตรให้ตกใจ อาทิ เช่นคราวประสบอุบัทวเหตุ ถูกรถยนต์ชนท่านก็ชวนศิษย์เข้าคลีนิคที่ตลาดจังหวัด กว่าพวกเราจะรู้แล้วรีบไปเยี่ยม ท่านก็กลับวัดสบายไปแล้ว

ดังนั้น พรตของท่านจึงอุดม เป็นเยี่ยงอย่างแก่มวลบรรพชิตทั่วไป เป็นที่เสียดายและอาลัยของการคณะสงฆ์จังหวัดชลบุรี ซึ่งสูญเสียพระเถระผู้ใหญ่ผู้ทรงสมณคุณ ควรแก่การสักการะไป ๑ องค์ แต่พวกเราพากันอุ่นใจว่า

โชติ โชติปรายโน

เมื่อท่านพระครู ฯ สว่างมา สว่างอยู่ และเมื่อไปก็ยังสว่างไปอีก แล้วยังจะมีอะไรอีกเล่า ที่ท่านยังไม่ได้ไป

กตัญญู กตเวที คุณานุสรณ์

รูปกายวายดับสิ้น　　　　อินทรีย์
คงแต่คุณความดี　　　　ประดับไว้
ตัวตายดุจดังมี　　　　ชีพอยู่ ยืนนา
สาธุชนถ้วนทั่วไซร้　　　　แซ่ซ้องสรรเสริญ

ประนมนิ้ว　น้อมนบ　เคารพต่อ
องค์หลวงพ่อ　พรหม　จริยาธิมุตต์
ทรงคุณธรรม　ล้ำเลิศ　ประเสริฐสุด
เปรียบประดุจ　ร่มโพธิ์ทอง　ของประชา

ท่านเป็นองค์　ทรงวุฒิ　บรรพชิต
บวชมวลศิษย์　ฝากไว้　ในศาสนา
ครองตำแหน่ง　แห่งสงฆ์　องค์อุปัชฌาย์
อีกศักดินา　เจ้าคณะ　อำเภอนาน

ปกครองสงฆ์　โดยองค์　ยุติธรรม
จิตประจำ　เอกอุดม　พรหมวิหาร
เสริมคนชอบ　ชอบคนดี　พลีคนพาล
เมื่อเตือนขาน　ไม่พึ่งถ้อย　ก็ปล่อยไป

ท่านเอื้ออวย ช่วยศาสน์ ราชกิจ
ได้อุทิศ มรดก มอบยกให้
เงินไทยทาน รับแต่กาล งานใดใด
สมทบใช้ สร้างวัด และโรงเรียน

คนเข็ญใจ ได้ป่วย ท่านช่วยจัด
ปรุงเภสัช ประณีต พร้อมขีดเขียน
ข้อแนะนำ การใช้ ไว้แนบเนียน
ท่านเพ็ญเพียร เพราะสมเพช และเมตตา

ท่านอบรม บ่มธรรม ประจำกาล
อยู่ยาวนาน จวบอายุ ลุวัสสา
"แปดสิบเก้า" เข้าถึง ซึ่งชรา
มีโรคา พาธเบียน แปรเปลี่ยนงาม

ครองขันติ ตริมั่น ไม่หวั่นหวาด
มวลศิษย์ญาติ คิดกันเอง ด้วยเกรงขาม
อาการไข้ จะประยุกต์ เกิดรุกลาม
รีบติดตาม แพทย์ชาญเชี่ยว มาเยียวยา

อาการไข้ ก็ยังคง ทรงทรงอยู่
จึงนำสู่ สถาน การรักษา
มัจจุราช ไม่ยอมหย่อน ผ่อนเวลา
อาราธนา ท่านดับขันธ์ มิทันนาน

สานุศิษย์ มิตรญาติ ทวยราษฎร์ผอง
ต่างคนครอง โศกา น่าสงสาร
เมื่อสร่างหาย คลายโศก โศกากาล
สร้างบุญทาน กตัญญู น้อมบูชา

จวบโอกาส พระราชทาน งานเพลิงศพ
จึงปรารภ เลือกคัด และจัดหา
หนังสือธรรม ตรงกับท่าน ปฏิปทา
เป็นบรรณา แจกให้ ผู้ไปงาน

มีเวลา เลือกสรร กระชั้นมาก
อีกเนื่องจาก อ่อนสันทัด เรียงจัดสาร
ด้วยพลัง หวังประโยชน์ โสตถิทาน
สำเร็จการ ส่งกุศล ดลบูชา

ด้วยเดชะ ตั้งจิต อธิษฐาน
ร่วมสมาน มวลศิษย์ ทุกทิศา
เมื่อทราบถึง วิถี ญาณปรีชา
ได้โปรดมา รับรู้ผล กุศลเทอญ.

พระสังฆาธิการอำเภอศรีราชา

•

กตัญญูกตเวทีแสนดีเลิศ
เป็นเครื่องเชิดชูสง่าเพิ่มราศี
เป็นรากแก้วขวัญตนของคนดี
เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าเป็นคน

"มงคลภาษิต"

ศาสนาที่แท้จริง

ถ้าว่ากันโดยที่แท้แล้ว ศาสนาที่แท้จริงนั้นอยู่ที่ตัวธรรมะ ไม่ได้อยู่ที่ตัววัดวาอารามหรือตัวภิกษุสามเณร ตัวศาสนานั้นท่านจำแนกไว้เป็นสามอย่างคือ ปริยัติศาสนาหมายถึงความรู้ ปฏิบัติศาสนา หมายถึงการปฏิบัติ ปฏิเวธศาสนา หมายถึงผลของการปฏิบัติ คือ มรรคผลนิพพาน ต่อเมื่อมีครบทั้งสามอย่างนี้แล้วจึงจะเรียกว่ามีพระธรรม หรือมีพระศาสนา ลำพังแต่มีวัดวาอาราม หรือมีพระภิกษุสามเณรเกลื่อนไปหมดนั้นมันมีแต่เปลือกของศาสนา ไม่มีเนื้อแท้ของศาสนา ที่นี้คนก็มาบำรุงรักษากันแต่ส่วนเปลือก ผลมันจึงเกิดขึ้นเหมือนกับเลี้ยงไก่ไว้ไข่ให้สุนัขกิน ไม่มีใครได้รับประโยชน์จากการเลี้ยงไก่นั้น นอกจากความหวังอย่างละเมอลม ๆ แล้ง ๆ ไปว่า ได้ทำบุญเป็นอันมากแล้วตายไปก็จะได้ไปสวรรค์

ศาสนา – สังคม

หลักทางธรรมหรือทางศาสนานั้นมันอย่างหนึ่ง หลักในทางสังคมของพวกวัตถุนิยมนี้ มันเป็นอีกอย่างหนึ่ง มันไม่ใช่อย่างเดียวกัน นี้เราก็เห็นได้ชัดเลยว่าคนดีในทางสังคมนั้นเป็นคนเลวในทางศาสนาก็ได้ คนชั่วในทางสังคม สังคมเขาประณามนั้นมันอาจจะเป็นคนดีในทางศาสนา หรือในทางธรรมอยู่ก็ได้ มันกลับกันอยู่อย่างนี้เสมอไป เพราะฉะนั้นอย่าเอาเรื่องศาสนากับเรื่องสังคมไปปนกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมปัจจุบันนี้ มันเป็นสังคมของภูตผีปีศาจแห่งความสุขทางเนื้อทางหนัง เอามาเข้าระบอบเดียวกันกับหลักในพระศาสนาไม่ได้ พอเรารู้อย่างนี้ ความเข้าใจมันก็ถูกต้องชัดเจน แจ่มแจ้ง ไม่หลงไปว่าทำไมทำดีแล้วได้ชั่ว ทำชั่วแล้วได้ดี ทำดีแล้วยิ่งจน จนไม่มีอะไรจะกิน คนทำชั่วกลับมีอะไรมากมายท่วมหัวท่วมหู นี้ก็เลยเขว

กันไปหมด ไม่มีใครคิดจะเดินทางไปข้างหน้า จากความชั่วไปสู่ความดี จากความดีไปสู่ความเหนือดีคือนิพพานนี้ เพราะฉะนั้นที่พูดว่าทำไมคนชั่วจึงได้ดี ? ทำไมคนดีจึงกำลังทนทุกข์นี้อย่ามีเป็นปัญหาขึ้นมาเลย มันควรจะเป็นสิ่งที่เข้าใจชัดเจนเด็ดขาดกันไปแล้ว ไม่ต้องพูดกันเรื่องนี้อีก.

แรกมองคน	**ให้เห็น**	**เป็นกลางก่อน**
อย่ารีบร้อน	**เอาดีร้าย**	**ใส่ให้เขา**
เขาดีชั่ว	**ช่างปะไร**	**ไม่ใช่เรา**
อย่าดูเบา	**ผิดระบอบ**	**ไม่ชอบธรรม**

"ธรรมสาธก"

อาราม

วัดวาอารามอย่างสมัยพุทธกาลเป็นอย่างไร ขอวิงวอนให้ช่วยกันอ่าน ช่วยกันศึกษาค้นคว้ามาอ่านดูแล้วมาเปรียบเทียบกันกับวัดวาอารามของสมัยนี้ อาตมารู้สึกว่าวัดสมัยนี้ส่วนมากเรามีไว้สำหรับให้ฝรั่งถ่ายรูปแล้วเอาไปยืนยันว่าพุทธศาสนาเจริญในเมืองไทยอย่างนี้มากกว่าป่าไม้โล่ง ๆ ในครั้งพุทธกาลนั้นไม่มีตึกรามไม่มีศิลปกรรมอะไรมากมายเหมือนในสมัยนี้ แต่ว่าทุกนาทีหรือทุกกระเบียดนิ้วมีการส่องแสงสว่าง มีการยกวิญญาณของสัตว์ให้สูงขึ้น ส่วนวัดวาอารามของเราสมัยนี้ ด้วยเหตุที่ไขว้เขวปะปนสับสนกันไปหมด มีอะไรล้นเข้าไปอยู่ในวัดจนหน้าที่ที่จะยกวิญญาณให้สูงขึ้นนั้น พร่าไป เลือนไป จางหายไป พระส่วนมากไม่มีเวลา หรือไม่ได้ทำหน้าที่ยกวิญญาณตามความหมายของคำว่าคุรุ หรือครูทางวิญญาณ และพระบาง

องค์ก็เผลอถึงกับว่า วิญญาณของตัวกำลังตกต่ำไปแล้วก็มี เพราะความประมาท ฉะนั้นมันจึงไม่เป็นการช่วยกันร่วมมือในการที่จะยกวิญญาณ นับว่าจะต้องช่วยกันแก้ไขอีกมาก ท่านที่ไม่เรียกตัวเองว่าครู ก็ต้องช่วยเอาไปคิดดูเหมือนกัน

มีกายอย่าได้หมายว่าเป็นสุข
กลับมีทุกข์มากมายหลายสถาน
จะหาสุขที่กายจนวายปราณ
คงไม่ผ่านพบแท้เป็นแน่นอน

"อุทานธรรม"

สมาคมพุทธศาสนา

บรรดาพุทธสมาคมต่าง ๆ ในโลกพุทธบริษัทเรา ที่ทำการเผยแพร่พุทธธรรมอยู่ในเวลานี้ มักจะสนใจแต่ในเรื่องวิธีดำเนินงานและประสานงานกันมากเกินไปกว่าที่จะสนใจในตัวธรรม ที่เป็นหัวใจของพุทธศาสนาให้ขั้นสูงสุดและแท้จริง พร้อมทั้งการปฏิบัติธรรมในขั้นนั้นให้เหมาะสมกัน และมีอยู่ไม่น้อยที่หนักไปแต่ในเรื่องพิธีรีตองมากจนน่ารำคาญ เมื่อเป็นเช่นนั้นนานเข้า ผลที่เกิดขึ้นก็คือ

๑. ทำให้เราและคนในเครือของเรารู้จักธรรมตัวจริงที่จะต้องรู้ด้วยจิตใจโดยตรงนั้นน้อยไป และเพราะรู้จักธรรมตัวจริงน้อยไป ก็ทำให้เกิดผลคือ

ก) เราขาดผู้ที่มีจิตใจในการปฏิบัติงานเพื่อเห็นแก่ธรรมแท้

ข) ทำให้ขอบวงแห่งความหมายของความเป็นองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลกเป็นต้น แคบเข้ามา ไม่ตรงไม่เต็มตามที่ธรรมชาติเปิดไว้ให้และต้องการซึ่งจะได้กล่าวในข้อถัดไปโดยละเอียด

๒. ทำให้ชาวพุทธพวกที่หนักในธรรมและธรรมปฏิบัติให้ความสนใจและความนับถือในกิจการของเราน้อยไป หรืออาจถึงกับไม่ไว้ใจก็มี ข้อนี้ทำให้เกิดผลคือ

ก) เราจะดำเนินงานและขยายงานให้เต็มตามวัตถุประสงค์จริง ๆ ได้ยากเหมือนกลิ้งครกขึ้นภูเขา แต่แล้วก็ต้องทนเอา คือทำไปอย่างพอให้ผ่าน ๆ ไป พอไม่ให้สมาคมล้ม

ข) ครั้นเป็นเช่นนี้นานวันเข้า และสักวันหนึ่งในกาลข้างหน้า เราอาจจะถูกเขากล่าวหาถึงขนาดว่า สังคมพุทธบริษัทพวกนี้ทำอะไรกันแต่พอเป็นพิธี เพียงเพื่อความสนุกสนานของตนเองดู ๆ คงจะเป็นการเที่ยวทัศนาจร หรือเที่ยวปิคนิคระหว่างประเทศไปเสียแล้วกระมัง และ....

ค) ในที่สุดพวกสมาชิกและกรรมการทั้งหลาย ก็จะเสียนิสัย กลายเป็นผู้ที่ทำงานเพียงเพื่อสนุกสนานด้วยค่าใช้จ่ายของผู้อื่นกันเสียเป็นส่วนมาก ในที่สุด องค์การหรือสมาคมของเราก็ต้องล้มเลิกไปโดยแน่นอน ดังนั้นเราต้องนึกถึงเรื่องนี้กันให้มากเป็นพิเศษ แล้วรีบทำการป้องกันแก้ไขและปรับปรุงให้สุดความสามารถเสียแต่ต้นมือ

ทำบุญสามแบบ

ทายก ทายิกาทั้งหลายที่เที่ยวแห่กันไป แห่กันมาทำบุญบ้านนั้น เมืองนี้วิ่งไปวิ่งมา ขึ้นรถลงเรือนคิดดูเถิดว่า ตัวเองทำบุญด้วยความหวังประเภทไหน ส่วนใหญ่ก็คงจะทำบุญด้วยความหวังว่าจะได้บุญ มีอุปาทานในบุญทำบุญเอาหน้า อุตส่าห์เที่ยวทำบุญอวดคนถึงเมืองนั้นเมืองนี้ • เมืองโน้น เที่ยวทำบุญเอาหน้า อย่างนี้ก็มีอยู่ไม่น้อยเหมือนกัน

บางคนถึงกับลงทุนทำบาป หลอกลวงเอามา เรี่ยไรเอามา ฆ่าสัตว์ตัดชีวิตเอามาทำบุญ อย่างนี้มันก็เป็นการทำบุญเหมือนกับน้ำโคลน ที่ทำไปด้วยเอาหน้า หรืออวดคน หรือลงทุนที่เป็นบาปนี้ก็คือทำบุญเหมือนกับน้ำโคลน ถ้าทำบุญด้วยใจที่เชื่อในบุญล้วน ๆ และทำบุญไปตามวิธีที่ถูก มันก็เหมือนกับทำบุญที่รดด้วยน้ำแป้งหอม ทำให้ชื่นใจได้ แต่ก็ไม่ใช่ความสะอาด แม้ว่าเราจะเอาแป้งหอมมาทาที่ตัวเนื้อให้มันหอม มันก็ไม่ใช่ความสะอาดมันสกปรกอยู่ที่เยื่อของหอมนั่นเอง แต่มันเป็นของหอม เป็นเยื่อที่มีกลิ่นหอม จึงเชื่อว่าเป็นความไม่สะอาดที่มีกลิ่นหอม

ใครเคยทำบุญด้วยบริสุทธิ์ใจว่า จะละความยึดมั่นถือมั่นว่า "ตัวกู" ว่า "ของกู" ดูจะหายากเต็มที เพราะปรากฏว่า แม้ที่นั่งกันอยู่ที่นี่ ก็ดูจะไม่มีใครสมัครใจจะปิดทองหลังพระ อยากจะปิดทองหน้าพระ อยากจะเอาหน้าด้วยกันทั้งนั้น ถ้าใครปิดทองหลังพระก็จะหาว่า เขาเป็นคนโง่ไปปิดตรงที่ใครไม่เห็นนี่ก็เพราะว่า คนเหล่านั้นยึดมั่นในบุญ ไม่ได้ทำบุญเพื่อละความยึดมั่นถือมั่น ไปมีความยึดมั่นถือมั่น จึงไม่ยอมปิดทองหลังพระ ปล่อยให้หลังพระไม่ได้ปิดทอง สกปรกอยู่อย่างนั้นเอง ไม่มีใครเอาใจใส่ บรรดาที่นั่งกันอยู่ที่นี่ ใครบ้างมีความสมัครใจ แน่ใจ ที่จะปิดทองตรงที่หลังพระแล้วก็ขอให้รู้ว่า คนนั้นแหละเป็นคนที่กำลังพยายามจะละความยึดมั่นถือมั่นเสีย ไม่ต้องการจะเอาหน้า เอาเกียรติอะไร จึงสมัครที่จะปิดทองให้ครบให้ถ้วน ให้บริบูรณ์ ตรงที่เขาไม่ปิดกัน ตรงที่หลังพระนั่นเอง เพราะมีความเข้าใจถูกต้องว่า เราไม่ได้ทำบุญเอาหน้า จึงสามารถที่จะปิดทองหลังพระได้

เมาบุญ

สิ่งที่เรียกว่า "บุญ" นี้ ถ้าเราว่ากันโดยเหตุ ฝ่ายที่เป็นเหตุแล้วมันเป็นเครื่องชำระบาป เป็นเครื่องชำระจิตใจให้ปราศจากบาป โลภะ โทสะ โมหะ เครื่องชำระจิตให้ปราศจาก โลภะ โทสะ โมหะ นั่นแหละมันเป็นบุญ ทีนี้เราไปทำให้มันไปนอนจมปลักอยู่ที่ในสวรรค์นั้น มันจะปราศจากโลภะ โทสะ โมหะได้หรือไม่ ขอให้ไปลองคิดดู บุญถ้าเป็นเหตุ มันก็เป็นชื่อของเครื่องชำระบาป บุญถ้าเป็นผล มันก็เป็นชื่อของความสุข แต่ถ้ามันต้องเป็นความสุขแท้ที่มาจากความสะอาด สว่าง สงบ ไม่ใช่ไปนอนจมปลักอยู่ในสวรรค์ชั้นกามารมณ์นี้คำว่า "บุญ" ฟังให้ดี ๆ ว่า ถ้าพูดอย่างเหตุ มันเป็นเรื่องที่ทำให้ปราศจากโลภะ โทสะ โมหะ ถ้าว่าโดยผลมันเป็นชื่อของความสุข ที่เกิดมาจากความปราศจากโลภะ โทสะ โมหะ นั่นเอง

การที่หลงใหล ค้ากำไรเกินควร ทำบุญบาทหนึ่งได้วิมานหลังหนึ่ง อย่างนี้มันจะชำระบาปหรือไม่ลองคิดดู มันเพิ่มความโลภหรือไม่ ถ้ามันเพิ่มความโลภแล้ว มันก็ต้องเพิ่มความโกรธด้วย เพราะว่าความโกรธนั้นมันเกิดมาจากการที่ไม่ได้อย่างที่ตัว

โลภ เมื่อตัวมันโลภมากไป ความผิดหวังมันก็มีมากขึ้น ความโกรธมันก็มีมากขึ้น ความโง่มันก็ต้องมีมากขึ้น นี่แหละ โลภะ โทสะ โมหะ มันช่วยกันทำตัวเอง ให้มันมากขึ้นได้ในลักษณะอย่างนี้นี่ก็เพราะเข้าใจคำว่าบุญผิด พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า "พวกเธออย่ากลัวบุญ" ก็หมายความว่าทำบุญให้มาก แต่หมายความว่าให้ทำเครื่องชำระจิตใจให้หมดจดจากความโลภ ความโกรธ ความหลงให้มาก ไม่ใช่ว่าจะทำบุญเอาสวรรค์วิมานเหมือนที่พูดกันโดยมากหรือว่าที่ปรารถนากันอยู่โดยมาก อย่างนั้นมันไม่ใช่บุญชนิดที่พระพุทธเจ้าท่านแนะนำ ว่าพวกเธออย่ากลัวต่อบุญเลย นั้นมันเป็นบุญลูกกวาดสำหรับเด็กอมมือ เพื่อจะชักจูงเกลี้ยกล่อมให้มันทำความดี บุญเป็นลูกกวาดสำหรับเด็กอมมือ คือความอิ่มด้วยอารมณ์ในสวรรค์วิมานชนิดนั้นชนิดนี้ นี้มันจะชำระจิตใจให้ปราศจากกิเลสได้อย่างไร มันเป็นลูกกวาดของเด็ก ๆ บุญที่แท้มันต้องกำจัดชัดเจนอยู่ในคำว่าชำระบาป ชำระบาปต้องชำระโลภ โกรธ หลง ความสุขเกิดขึ้นนั้นคือผลของบุญ

เพราะฉะนั้น ขอให้ระวังให้มาก บุญชนิดไหนเป็นบุญแท้ บุญชนิดไหนมันเป็นบุญเทียม บุญชนิดไหนมันเป็นบุญลูกกวาดสำหรับเด็กอมมือ ระวังให้สุดความสามารถ ระวังให้สุดชีวิตจิตใจ ให้มันถูกบุญที่แท้จริง โดยตั้งปัญหาว่าบุญอย่างไหนเมาได้ บุญอย่างไหนเมาไม่ได้ บุญอย่างไหนดื่มเข้าไปมากแล้วเมา บุญอย่างไหนแม้จะดื่มเข้าไปเท่าไรมันก็ไม่เมา ยิ่งหายเมาสร่างเมา บุญชนิดที่มันจะไม่เมาแล้วมันทำลายความเมา ก็คือบุญชนิดที่ชำระจิตให้ปราศจาก ความโลภ ความโกรธ ความหลงนั่นเอง ขอให้ท่านทั้งหลายจงเลือกเอาแต่บุญชนิดที่ไม่เมา เมาไม่เป็น เมาไม่ได้ ไม่อาจจะเมา แล้วก็จะเป็นพุทธบริษัทที่แท้จริงของพระพุทธเจ้า

ฆ่าสัตว์ได้โทษ ฆ่าโกรธได้บุญ

บำรุงพระศาสนา

คำว่า บำรุงพระศาสนานี้พอจะเข้าใจกันได้อยู่แล้วว่าหมายถึงอะไร การบำรุงศาสนาโดยใจความก็คือทำให้พระศาสนามั่นคงเจริญ เป็นที่พึ่งแก่สัตว์ทั้งหลายได้จริงและเป็นสิ่งที่เราต้องการกันเป็นอย่างยิ่งด้วยกันทุกคน ล้วนแต่ตั้งใจที่จะบำรุงพระศาสนา

ทีนี้มันก็มีปัญหาว่า การบำรุงพระศาสนานั้นจะต้องทำอย่างไร เท่าที่เห็นกันอยู่ในบัดนี้ก็มีอยู่ต่าง ๆ กัน พอที่จะกล่าวได้ว่ามีอยู่เป็น ๒ ฝ่าย คือ ประพฤติปฏิบัติพระธรรมในพระศาสนาที่เป็นส่วนของตนให้ดีให้ยิ่งขึ้นไปนี้อย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งก็คือช่วยเหลือผู้อื่นช่วยเหลือกิจการของพระศาสนาบำรุงวัดวาอารามเลี้ยงพระเจ้าพระสงฆ์ เป็นต้น เหมือนที่กระทำกันเป็นพิเศษอยู่แล้ว

ใน ๒ อย่างนี้ อย่างที่หนึ่งนั้นคือ การที่ตัวเองปฏิบัติเองอย่างที่สองคือการช่วยผู้อื่นหรือสิ่งอื่นเป็นใจความสำคัญ แต่

เมื่อดูตามพระพุทธภาษิตที่พระพุทธองค์เคยตรัสไว้ใน สมัยที่ยังทรงชนม์ชีพอยู่นั้น ค้นไม่ค่อยจะพบ หาไม่ค่อยจะพบ ในพระพุทธภาษิตที่จะดำรัสว่า "พวกเธอจงช่วยกันบำรุงพระศาสนา จงช่วยกันเลี้ยงพระเลี้ยงเณร ช่วยกันบำรุงวัดวาอาราม" ถ้อยคำเช่นนี้หาไม่พบ กลับจะมีแต่พระพุทธดำรัส ที่ว่า "เธอจงเป็นผู้ไม่ประมาท จงปฏิบัติธรรมะทำตนให้หลุดพ้นจากความทุกข์โดยเร็วเถิด" อย่างนี้มีมากและมีอยู่ทั่วไป

ทีนี้เราก็มาคิดดูกันว่า อย่างไหนเป็นการบำรุงพระศาสนาอย่างแท้จริง คำตอบง่าย ๆ ก็น่าจะเป็นไปในทำนองว่า ถ้ามัวแต่ยุคนอื่นให้ปฏิบัติ แต่ตนเองไม่ปฏิบัติแล้ว ก็คงจะไม่มีการปฏิบัติอะไรในพระศาสนานี้เป็นแน่ เพราะมัวแต่ยุคนอื่น ส่งเสริมคนอื่น บำรุงคนอื่น จนกระทั่งการบำรุงส่งเสริมนั้นมันมากเกินไป จนเฟ้อหรือมันเลยเถิดกลายเป็นให้โทษไปเสียก็มีนี้อย่างหนึ่ง

ทีนี้อีกอย่างหนึ่งมันตรงกันข้าม คือว่าอย่าไปมัวยุคนอื่น อย่ามัวกระตุ้นคนอื่นส่งเสริมคนอื่นอยู่เลย จงตั้งหน้าตั้งตาปฏิบัติของตน ๆ แต่ละคน ๆ ให้ดีที่สุด ผลมันจะเกิดขึ้นว่า มีการ

ปฏิบัติธรรมในพระพุทธศาสนา และได้รับผลของการปฏิบัตินั้น โดยสมควรแก่การปฏิบัติอยู่ในที่ทั่ว ๆ ไป ในที่ทุกหนทุกแห่ง เมื่อมีการปฏิบัติอยู่อย่างนี้ และมีผลของการปฏิบัติอยู่อย่างนี้ก็เรียกศาสนาตัวแท้นั้นได้มีอยู่จริง และศาสนาตัวแท้นั้นได้เจริญรุ่งเรืองอยู่จริง มิได้เจริญอยู่เพียงเปลือกนอกหรือผิวนอกที่สวยสล้างไปด้วยวัดวาอารามหรือพระเจ้าพระสงฆ์ ซึ่งเป็นเพียงส่วนภายนอก แต่ส่วนภายในนั้นไม่ค่อยจะมีอะไร เพราะมัวแต่เลี้ยงกัน อย่างเลี้ยงเป็ดเลี้ยงไก่ เลี้ยงกันตะพึดไป อย่างนี้มันก็เป็นความเจริญแต่ภายนอก

มีเงินเพราะมีเพื่อน ดีกว่ามีเพื่อนเพราะมีเงิน

คุณหญิงรัตน์ ฯ

ภิกษุสามเณรยุคปึ่งปอง

ส่วนที่เกี่ยวกับภิกษุสามเณรสมัยปึ่งปองนี้ มันก็มีเรื่องที่จะต้องดูว่าในทางปริยัติก็ดี มันก็จะกลายเป็นปึ่งปองไปด้วย ในทางวิปัสสนาก็ดี มันจะกลายเป็นปึ่งปองไปด้วย ในทางธรรมทูตเผยแผ่ศาสนาก็ดี มันจะกลายเป็นปึ่งปองไปด้วย หรือว่าอย่างน้อยที่สุดมันก็ทำสิ่งเหล่านี้เป็นแต่เพียงสะพาน คำว่า "สะพาน" นี้ใคร ๆ ก็พอจะรู้ว่ามันเป็นเครื่องทอดสำหรับข้ามฟากไปยังจุดใดจุดหนึ่ง ถ้ามันจะเป็นสะพานทอดข้ามวัฏฏสงสาร มันก็เป็นการดีแน่ แต่ทีนี้กลัวว่าจะเป็นการทอดให้จมลงไปในวัฏฏสงสารนั้นเสียมากกว่า

การปริยัติก็เรียนกันเพียงเพื่อเป็นสะพานสำหรับจะออกไปประกอบอาชีพให้สะดวกดาย ให้มีประโยชน์มากสำหรับการวิปัสสนาธุระซึ่งมันเคยอยู่สูง มันก็กลายเป็นสะพานเพียงสักว่าอาจารย์วิปัสสนานี้ไม่ต้องการอะไรมาก ต้องการจะมีบุหรี่สูบมาก ๆ ต้องการจะมีน้ำชากาแฟกินมาก ๆ ต้องการจะมีลูกศิษย์ลูกหาคอยพะเน้าพะนอเอาอกเอาใจมาก วิปัสสนาธุระก็กลาย

เป็นสะพาน งานธรรมทูตเผยแผ่ธรรมะในประเทศก็ดี นอกประเทศก็ดี ทำไปเพียงสักว่าเป็นสะพานของอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง แม้มีการปฏิญญาตัวว่าจะอุทิศชีวิตแก่พระพุทธศาสนามันก็ยังลึกออกไปได้ นี่แหละเป็นเรื่องที่น่าเศร้า ปริยัติก็ดี วิปัสสนาก็ดี ธรรมทูตก็ดี กลายเป็นเพียงสะพานไปหมด ก็เรียกว่าภิกษุสามเณรในยุคบิ่งปอง มันเป็นลูกบิ่งปองมากขึ้นทุกที

คนหูไว	**ตาไว**	**ย่อมได้เปรียบ**
โบราณเทียบ	**หูพญา**	**กับตาแร้ง**
ถ้าทำเป็น	**หูตะกร้า**	**ตาตะแกรง**
เป็นเสียแรง	**เรียนรู้**	**คนดูเบา**

"ธรรมสาธก"

คนสมัยนี้

ขอให้ลองคิดดู คนแก่ ๆ ครั้งปู่ย่า ตายาย มีหัวใจอย่างไร คนสมัยนี้มีหัวใจอย่างไร นี่เป็นเรื่องที่ต้องลองคิดดู คนแก่ ๆ บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ของเราที่ล่วงลับไปแล้วนั้นมีความคิดว่า สัตว์ที่มีชีวิตทั้งหลายเป็นเพื่อนเกิด เพื่อนแก่ • เพื่อนเจ็บ เพื่อนตายด้วยกันทั้งนั้น แล้วก็ทำอันตรายกันไม่ค่อยจะลง แม้แต่สัตว์เล็ก ๆ เช่นนก เช่นหนู ก็ยังยากที่จะฆ่าได้ อย่าว่าแต่มนุษย์ด้วยกัน บัดนี้เราเห็นได้ว่า ความเมตตาปรานีอย่างนั้น มันน้อยลง มันหายไป แม้แต่สัตว์ที่น่าเอ็นดูน่ารัก ก็ยังถูกฆ่าถูกทำลายจนหายไป แล้วใจคนจะเหมือนเดิมอยู่อย่างไร คำตอบมันก็มีอยู่แล้วในข้อที่ว่า คนทำอันตรายกันโดยง่าย ทำลายชีวิตหรือฆ่ากันโดยง่าย อะไรนิดหน่อยก็ฆ่ากันได้ ไม่เหมือนกับที่แล้ว ๆ มา กว่าจะฆ่ากันได้สักคนหนึ่ง ก็เป็นเรื่องใหญ่เรื่องโต แต่สมัยนี้ทะเลาะกันนิดเดียวก็ฆ่ากันได้ นั่นแหละ คือการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเท่าไรในจิตใจของมนุษย์เรา

ควัน-ไฟ

กลางคืนอัดควัน หมายความว่ามีการงานมาก มีธุระผูกพันที่จะต้องรับผิดชอบก็มาก หรือสมัครใจที่จะไปกังวลเองด้วยนิสัยเคยชินนั้นก็มาก ฉะนั้นกลางคืนจึงอัดควันคือคิดครุ่นไปหมด ถ้าอายุมากหน่อยก็ถึงกับนอนหลับยาก หรือนอนหลับไม่ได้เลยก็มี นี่กลางคืนอัดควัน หมายความอย่างนี้ มันลุกไปทำอะไรที่ไหนไม่ได้ ก็ต้องทนนอนก่ายหน้าผาก วิตกกังวลครุ่นคิดเกินกว่าเหตุไปตามภาษาของคนที่ยึดมั่นถือมั่น พอถึงกลางวันเป็นไฟ ก็หมายความว่าออกจากบ้านเป็นฟื้นเป็นไฟไปทีเดียว ทำการทำงานอย่างนั้นอย่างนี้ ที่นั่น ที่นี่ เป็นไฟไปกว่าจะค่ำอีก ลักษณะที่กลางคืนอัดควันกลางวันเป็นไฟนี้มันมีแก่เราทุกคน จริงหรือไม่ขอให้ลองสนใจ มันมีแววตาแห่งนรก หรือมีนรกส่ออยู่ในแววตาใช่หรือไม่ ก็ลองพิจารณาดูลักษณะที่ว่ากลางคืนอัดควันกลางวันเป็นไฟ

การอาชีพนั้นทำไปทำไม

"การทำงานอาชีพนั้น ที่แท้เป็นของทำเพียงเพื่อให้ชีวิตรอดอยู่ได้ สำหรับจะได้ทำงานชิ้นสำคัญของชีวิตโดยตรงต่อไป งานอาชีพควรจะถือเป็นเพียงงานฝีมือ หรืองานที่จะเปิดโอกาสให้เราได้แสดงฝีมือเหมือนผู้รักศิลป์เขาทำงานเพื่อศิลปะของเขาฉะนั้น...."

ถ้ามองเห็นว่าการงานที่ต้องทำไปจนตลอดชีวิตนี้ เป็นเพียงงานศิลปะอย่างหนึ่งแล้ว ทุกอย่างจะเป็นไปด้วยความงดงาม หรือบริสุทธิ์ตามแบบศิลป์ จะได้ไม่ต้องไปละโมภ ตะกละตะกลาม ทุ่มเททำอย่างไม่เห็นแก่ผิดชอบชั่วดี ให้ทำมันไปอย่าได้ยึดถือ เอาผลเป็นเงินเป็นทอง เพื่อปากเพื่อท้องจริงๆ จังๆ มันจะเกิดความทุกข์ขึ้น เข้าใจให้ถูกเกี่ยวกับงานอาชีพ แล้วเราจะปฏิบัติหน้าที่ของเราไปได้อย่างประณีตถึงที่สุด แล้วเงินทองมันไม่ไปไหนเสีย มันก็มีมาเอง....

ถ้าเราประกอบอาชีพกันในลักษณะเช่นนี้ จะไม่มีความทุกข์เพราะอาชีพนั้นจะไม่มีห่วงวิตกกังวล กินไม่ได้นอนไม่หลับ หรือถึงกับเบียดเบียนกัน เพราะการอาชีพ....

ชนะกรรม

เราเชื่อกันว่าพุทธศาสนาสอนว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เพียงเท่านี้เป็นพุทธศาสนาอย่างนี้ไม่ถูก นี่ขอให้ฟังไว้ก่อนว่า อาตมายืนยันว่าไม่ถูก ไม่เป็นการถูกต้องที่จะกล่าวเช่นนั้น พระพุทธเจ้าท่านได้กล่าวอะไร ๆ มากกว่านั้น การกล่าวแต่เพียงว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว นี้ศาสนาไหนก็กล่าว แม้จริยธรรมระบบไหนที่ไม่ถึงขนาดที่เป็นศาสนา ก็ยังมีหลักอย่างนั้น ทำไมพระพุทธเจ้าจะต้องกล่าวซ้ำกับคนอื่น ถ้าอย่างนั้นแล้วจะต้องมีพระพุทธเจ้าทำไม กฎเรื่องกรรมของพระพุทธเจ้านั้น มีต่อไปถึงกับว่าเราทำอย่างไรเราจึงจะอยู่เหนือกรรม ข้อนี้อธิบายว่าถ้าเราต้องเป็นไปตามกรรมชั่ว เหมือนกับร้องไห้อยู่เรื่อยนี้ มันก็ไม่ไหว ถ้าเราจะมีกรรมดี เป็นไปตามกรรมดีให้หัวเราะอยู่เรื่อย อย่างนี้มันก็ไม่ไหว มันกระหืดกระหอบอยู่ด้วยกันทั้ง ๒ แบบ ไม่ว่าแบบที่เรียกว่าดีหรือชั่ว บุญหรือบาปก็ตาม บาปก็กระหืดกระหอบไปตามแบบของบาป แต่บุญก็กระหืดกระหอบอย่างเร้นลับไปตามแบบของบุญ ดังนั้นจึงสู้อยู่เหนือนั้นเสียเลยไม่ได้ เพราะ

ฉะนั้น พระพุทธเจ้าท่านจึงสอนกรรมที่ ๓ คือกรรมที่ไม่ดีไม่ชั่ว ข้อนี้แหละคือตัวศาสนาตัวแท้ หรือตัวแท้ของพรหมจรรย์ที่เรียกว่า อริยมรรค ซึ่งเมื่อปฏิบัติแล้วย่อมเกิดมรรคผลนิพพาน ดังนั้นการปฏิบัติที่เป็นไปเพื่อมรรคผลนิพพานนั้น ไม่ใช่กรรมดี แต่เป็นกรรมที่ ๓ คือเป็นกรรมที่อยู่เหนือดีเหนือชั่ว และเป็นกรรมที่ทำความสิ้นสุดให้แก่กรรมดีกรรมชั่ว ข้อนี้อธิบายว่ากรรม ๒ กรรม คือ กรรมดี กรรมชั่ว ส่วนกรรมที่ ๓ นี้เป็นกรรมที่จะทำความสิ้นสุดให้แก่กรรมดีกรรมชั่ว คือเมื่อเราปฏิบัติในอริยมรรค จนมีจิตใจอยู่สูงเหนือการที่จะยึดมั่นถือมั่นในความดีและความชั่วแล้ว จิตใจจะประสบสันติชนิดที่เรียกว่านิพพาน พระพุทธเจ้าท่านสอนกรรมนี้และสอนอย่างนี้ ไม่ใช่สอนเพียงใคร ๆ ก็พูดได้ ทำดี ดี ทำชั่ว ชั่ว เท่านี้ไม่ใช่ พระพุทธเจ้าท่านไม่ได้สอนอะไรต่ำ ๆ เพียงเท่านั้น ท่านสอนสิ่งที่สูงสุด คือข้อที่ว่ามนุษย์เราสามารถเอาชนะกรรมได้

เงี่ยงปลา - ก้างปลา

ธรรมะนั้นโดยหลักใหญ่ก็จะแบ่งได้เป็น ๒ ประเภทคือ ฝ่ายโลกียะฝ่ายหนึ่ง และฝ่ายโลกุตตระฝ่ายหนึ่ง คำสองคำนี้เคยถูกเหยียดหยามมากว่าเป็นคำที่ไม่จำเป็นที่จะต้องมีในปทานุกรมของสมัยนี้ก็ได้ แต่ที่จริงคำสองคำนี้เป็นคำที่มีความหมายชัดเจนและให้ความหมายที่รัดกุม คำว่าโลกียธรรมหรือธรรมะประเภทโลกียะนั้นหมายถึงธรรมะประเภทที่จะทำให้บุคคลอยู่เป็นสุขตามวิสัยโลก ส่วนโลกุตตรธรรมนั้นหมายถึงธรรมะที่สูงขึ้นไป คือทำให้บุคคลสามารถมีความสุข ชนิดที่เรียกว่าเหนือโลก โลกียธรรมหรือวิสัยโลกนั้น เรากำจัดความกันง่าย ๆ ด้วยอุปมาเหมือนอย่างว่าถ้าเราจะจับปลา เราก็ไม่ควรจะถูกเงี่ยงปลาตำ ถ้าเราจะกินปลาเราก็ไม่ควรจะถูกก้างปลาติดคอ โลกนี้มันเหมือนปลาที่มีก้างอย่างยิ่ง โลกเรานี้เหมือนปลาที่มีก้างอย่างยิ่ง ถ้าเราจับไม่ดีมันจะตำเราด้วยเงี่ยง ถ้าเรากินมันไม่ดีก้างมันจะติดคอ ข้อนี้หมายถึงการที่เราจะมีชีวิตอยู่ในโลก แม้ในระยะที่เราศึกษาและประกอบอาชีพเพื่อให้ได้ผลอย่างใดอย่างหนึ่งมา นี้เปรียบ

เหมือนกับจับปลามันมีแต่จะถูกเงี่ยงปลาอยู่เรื่อย ตั้งแต่เด็ก ๆ ที่เรียนหนังสือมาทีเดียว จนกว่าจะเป็นผู้ใหญ่ประกอบอาชีพ ทีนี้เมื่อได้ผลมาเป็นทรัพย์สมบัติเป็นลาภยศชื่อเสียงบริวารเหล่านี้เรียกว่าเป็นตัวปลามาแล้ว ถ้ากินไม่ดีมันจะมีก้างติดคอและถึงแก่ความตายก็ได้ ฉะนั้นข้อปฏิบัติเหล่าใดที่จะทำให้เรามีชีวิตอยู่ในโลก ชนิดที่จับปลาก็ไม่ถูกเงี่ยง กินปลาก็ไม่ถูกก้างนี้นี่แหละ ที่เราจะรวมเรียกว่าโลกียธรรมคือธรรมะที่จะปฏิบัติไปตามวิสัยโลก เพื่อมีความสุขอย่างวิสัยโลก ทีนี้ธรรมะอีกประเภทหนึ่งที่เรียกว่าโลกุตตรธรรมนั้นเป็นไปเพื่อความสุขอย่างเหนือโลก ถ้าเปรียบเทียบก็คล้ายกับว่า จะไม่ต้องจับปลาหรือกินปลาเสียเลยมันเป็นเรื่องที่สูงอย่างที่จะเรียกได้ว่าตรงกันข้ามก็ได้ แต่ถึงอย่างไรก็ดี ก็ยังอยู่ในวิสัยของมนุษย์เข้าถึงได้ และเมื่อนั้นแหละ เราจะได้รับความสุขอย่างยิ่ง แม้ว่าจะเป็นสุขอย่างส่วนตัวบุคคล ไม่ใช่ความสุขส่วนสังคม ดังนั้นเราควรจะรู้จักถือเอาประโยชน์ให้มากกว่าในส่วนปัจเจกชนคนหนึ่ง ๆ นั้น เมื่อจะถือเอาความสุขจากธรรมชาติให้ได้มากเท่าใดแล้ว ก็ควรจะถือเอา

ให้ได้ ส่วนทางสังคมนั้นมันเนื่องกันกับผู้อื่น เปะปะไปหมด มันก็ต้องลดหลั่นลงมาเป็นธรรมดา คือมันเป็นความสุขอย่างโลก ๆ แต่ถ้าสำหรับปัจเจกชนคนหนึ่ง ๆ แล้ว ธรรมชาติสร้างเรามาอย่างเหมาะสมที่จะกระโดดออกไปไกลถึงกับว่าไปรับความสุขอย่างโลกุตตระก็ได้ นี้ก็เรียกว่าเราอยู่เหนือกระแสของโลก อยู่เหนือกรรม อยู่เหนือวัฏสงสาร หรืออยู่เหนือทุกข์ทั้งปวง

พระไตรลักษณ์	**เป็นหลัก**	**สำหรับจิต**
ต้องหมั่นคิด	**หมั่นตรึก**	**หมั่นศึกษา**
อนิจจัง	**ทุกขัง**	**อนัตตา**
เป็นปัญญา	**วิมุติ**	**วิสุทธิญาณ**

พระภิกษุ พระยานรรัตนราชมานิต

บ้านเกิดเมืองนอน

ลูกหลานสมัยนี้ไม่เห็นแก่บ้านเกิดเมืองนอน เกิดบ้านไหนเมืองไหนมันไม่เห็นแก่บ้านเกิดเมืองนอนนั้น มันไปหาดิบหาดีที่บ้านอื่นเมืองอื่น บ้านเกิดเมืองนอนมันจะทรุดโทรมลงไปก็ช่างหัวมัน มันจะไปออกันอยู่ที่กรุงเทพ ฯ หาความสนุกสนานเอร็ดอร่อยเกียรติยศชื่อเสียงมันไม่เคยคิดถึงบ้านเกิดเมืองนอนข้อนี้อาตมาต้องขออวดสักหน่อยว่า เพราะเห็นแก่บ้านเกิดเมืองนอนจึงไม่อาจจะไปหาความสนุกสนาน บุญญาบารมีที่กรุงเทพ ฯ ซึ่งอาจจะหาได้มากเหมือนกัน สบายกว่านี้สนุกกว่านี้ นี่เพราะเห็นแก่บ้านเกิดเมืองนอน คือเมืองรอบอ่าวบ้านดอนหรือไชยาที่ตรงนี้เอง แล้วก็พยายามเตือนตัวเองอยู่เสมอ เตือนตัวเองอยู่เสมอว่าต้องเห็นแก่บ้านเกิดเมืองนอนก่อนอื่น ถ้าลูกหลานทุกคนเห็นแก่บ้านเกิดเมืองนอนแล้ว ก็ช่วยกันทำให้มันเจริญมันก็จะเจริญไปทั่วประเทศในพริบเดียว ชั่วพริบตาเดียวกันจะเจริญไปทั่วทั้งประเทศ ถ้าลูกหลานแต่ละคนแต่ละพวกช่วยกันสร้างความเจริญให้บ้านเกิดเมืองนอนของตัว แต่ที่นี้มันไปออ

กัน หาความสนุกสนานเอร็ดอร่อย บุญญาบารมีกันอยู่ที่กรุงเทพ ฯ หมด ส่วนบ้านที่มันเกิด มันก็ไม่มีอะไรเจริญ รวดเร็ว มันต้องรอรัฐบาล จนรัฐบาลก็ทำไม่ไหว นี่เพราะว่าลูกหลานมันเป็นสัตว์อกตัญญู ไม่เห็นแก่บ้านเกิดเมืองนอนของมัน นี่มันกำลังเป็นอย่างนี้มากขึ้น นี้ถ้าว่าบ้านใคร ใครก็ช่วยกันทำให้เจริญเต็มที่ในพริบตาเดียวประเทศชาติจะเจริญทั้งประเทศ มันเห็นแก่ตัวมันเห็นแก่คนใกล้ชิดเพียง ๒-๓ คน บ้านเกิดเมืองนอนไม่ต้องมองดู มันไปหาประโยชน์ส่วนตัวที่บ้านอื่นเมืองอื่น นี้ก็เรียกว่าลูกหลานสมัยนี้ กำลังทำปัญหาอันร้ายแรงให้เกิดขึ้น ๆ และจะร้ายแรงในอนาคตมันก็เป็นสิ่งที่น่าเศร้า

ยิ่งเงียบยิ่งง่ำ ยิ่งพร่ำยิ่งเผย
ยิ่งเฉยยิ่งได้ ยิ่งตะกายยิ่งอด

หลวงตาสอน

ประกวดนางงาม

เรื่องประกวดนางงาม แรกเกิดขึ้นในเมืองฝรั่ง ยังไม่มีในเมืองไทย พวกคริสเตียนเขาต่อต้านคัดค้านอย่างยิ่ง แล้วก็ไม่มีใครฟังเสียง พวกคริสเตียนเขาต่อต้านอย่างยิ่ง น่าสรรเสริญ เพราะเขาสงสัยอยู่ว่ามันเป็นการประกวดนางงามหรือนางหน้าด้านกันแน่ ท่านลองฟังดูให้ดีว่าประกวดนางงามหรือนางหน้าด้านกันแน่ นางหน้าด้านที่ดื้อดึงต่อคำสั่งสอนหรือความประสงค์ของพระเป็นเจ้า ฉะนั้นพวกคริสเตียนเขาจึงต่อต้านอย่างไม่กลัวตาย อย่างเอาเป็นเอาตาย แต่ก็ต่อต้านได้แต่ในวงคริสเตียน ที่น่าสงสารก็คือลูกสาว หลานสาวตาดำ ๆ ของเราเกิดมาอายุไม่กี่ปี ไม่รู้จักโลกก็พลอยตามเขาไปด้วย แต่เราจะโทษแกไม่ได้ เด็ก ๆ เหล่านี้ยังไม่รู้เรื่องอะไร แต่คนจัดนั่นแหละได้รับเอาวัฒนธรรมของต่างประเทศอันนี้มา ซึ่งเป็นวัฒนธรรมแห่งพวกปีศาจแห่งความสุขทางเนื้อหนัง เขาทำมันขึ้นเพื่อจะครอบงำมนุษย์ในโลก การที่กระทรวงศึกษาธิการไม่อนุญาตให้ครูบา-อาจารย์ นักศึกษา นิสิต นักเรียนเข้าประกวดนางงามนี้ เห็น

ชัดได้ว่า เป็นที่ซ้องสาธุการทั้งของเทวดาและมนุษย์ ทายกทายิกา ปู่ ย่า ตา ยาย ร้องสาธุกันเหมือนร้องสาธุในโบสถ์เมื่อฟังเทศน์จบทีเดียว นี่อาตมายืนยันได้ ฉะนั้นขอให้กระทรวงศึกษาธิการรับพรประเสริฐนี้ไว้ ตลอดเวลาเราสู้ไม่ไหว เรากำลังจะพ่ายแพ้กำลังจะหมดเนื้อหมดตัว เพราะสิ่งซึ่งเป็นศัตรูของจริยธรรมในลักษณะเหล่านี้ เราจะไปเอาฝรั่งเป็นอาจารย์นั้นคงจะไม่ไหวแน่ เรื่องที่กล่าวมาแล้วนั้นลองคิดดู

ถึงรูปหล่อลออลักษณ์สักปานไหน
ที่สุดใช่เน่าเหม็นเป็นเหยื่อหนอน
ชีวิตนี้ไม่ธำรงคงถาวร
ความม้วยมรณ์เท่านั้นเห็นเป็นความจริง

"มงคลภาษิต"

เพศ

เรื่องเพศนี้มันลึกซึ้งยืดยาวเหมือนมหาสมุทร พูดไปก็ไม่มีเวลาพอ นักปราชญ์สมัยนี้เขามีความรู้กันว่า ทุกอย่างมันขึ้นอยู่กับเรื่องเพศ ที่คนเรามีชีวิตอยู่ได้เพราะเกี่ยวกับเรื่องเพศ ขวนขวายนั่นนี่ก็เรื่องเพศ ทำความดีก็เพราะเพศ ทำความชั่วก็เพราะเพศ จะไปตกนรกหรือขึ้นสวรรค์มันก็เพราะปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ นี้มันก็จริง ถ้ารู้แล้วสลดใจอย่างนี้มันก็มีประโยชน์ แต่ว่าเรื่องมันมาก เดี๋ยวนี้จะตัดบทให้มันสั้นเข้ามา ก็จะตั้งเป็นปัญหาขึ้นง่าย ๆ ว่า มันมีคนสองคน ในระหว่างคนสองคนนี้ คนไหนมันบ้า คนไหนมันดี คน ๆ หนึ่งต้องมีเพศตรงกันข้ามเข้ามาเซ้าซี้ยียวนอยู่ข้างๆ จึงจะรู้สึกเป็นสุขหรือกระหยิ่มใจอยู่ได้ นี้ก็คนหนึ่ง ที่นี้อีกคนหนึ่งมันนั่งเป็นสุขกระหยิ่มอยู่คนเดียวได้ด้วยจิตที่อบรมดีแล้ว ไม่ต้องมีเพศมาเซ้าซี้ยียวน สองคนนี้มันมันต่างกันอย่างนี้ คนไหนมันบ้า คนไหนมันดี หรือว่าคนไหนมันบ้าที่สุด นี่ไปถามเด็ก ๆ เล็ก ๆ มันก็ตัดสินได้ เด็ก ๆ ที่มันยังไม่รู้สึกอะไร ไม่เข้าใครออกใครไปถามดูเถอะว่าสองคนนี้คน

ไหนมันบ้า คนหนึ่งต้องมีเพศตรงข้ามเข้ามาเซ้าซี้ยียวนอยู่เสมอ จึงจะรู้สึกเป็นสุข พอใจอยู่ได้ ทีนี้อีกคนหนึ่งมันอยู่ได้โดยไม่ต้องมีใครมายุ่งมากวน เมื่อเด็กอมมือมันก็ยังว่าอย่างนั้นอยู่แล้ว มันก็ควรจะรู้ได้ ใช้เหตุผลของตัวเองก็ได้ รู้ว่าคนไหนมันบ้า คนไหนมันดี แต่แล้วปัญหามันมีอยู่ตรงที่ว่า มันบังคับตัวเองไม่ได้ ทั้งที่รู้อยู่ว่ามันบ้า มันก็อยากจะบ้า ทั้งที่รู้อยู่ว่า มันจะยื่นคอเข้าไปใส่แอกใส่ไถ มันก็สมัครที่จะยื่นคอเข้าไป รู้อยู่ว่ามันเป็นทาสของสิ่งเหล่านั้น มันก็สมัครที่จะเป็นทาส.

โทษผู้อื่น	แลเห็น	เป็นภูเขา
โทษของเรา	แลไม่เห็น	เท่าเส้นขน
ตดคนอื่น	เหม็นเบื่อ	เราเหลือทน
ตดของตน	ถึงเหม็น	ไม่เป็นไร

"อุทานธรรม"

สวรรค์เป็นนรกชนิดหนึ่ง

คนธรรมดาทั่วไปมักจะแยกสิ่งทั้งหลายทั้งปวงออกเป็นสอง ฝ่าย เช่น เป็นบุญเป็นบาป เป็นนรกเป็นสวรรค์ เป็นสุขเป็นทุกข์ ฯลฯ และก็ชอบข้างหนึ่งไม่ชอบอีกข้างหนึ่ง ความคิดอย่างนี้มันก็ถูกต้องสำหรับคนธรรมดาสามัญ แต่ไม่ถูกต้องสำหรับบุคคลที่ต้องการจะดับทุกข์โดยสิ้นเชิง เพราะว่าสิ่งที่เรียกว่า บุญ หรือ สวรรค์ หมายถึงตัวที่เป็นเหยื่อโดยเฉพาะ ซึ่งจะทำให้เกิดทุกข์ขึ้นมาอีก เพราะความสนุกสนานเอร็ดอร่อยในอารมณ์ของตนจะต้องเปลี่ยนแปลงไปตามเวลาด้วยกันทั้งนั้น ด้วยเหตุนี้พุทธศาสนาจึงมีหลักว่า ถ้าต้องการจะพ้นจากความตายหรือความทุกข์โดยสิ้นเชิงแล้ว ต้องละทิ้งสิ่งที่เป็นเหยื่อเสียให้หมด และที่ว่าละเหยื่อเสียให้หมดนี้ ก็หมายถึงการไม่มีอะไรซึ่งเป็นที่ตั้งของความอยาก คือมีจิตใจว่างไม่ยึดมั่นถือมั่นในสิ่งใด ๆ ไม่หวังนรกสวรรค์ ไม่หวังบุญหวังบาป ไม่หวังสุขหวังทุกข์ แต่หวังความสงบอย่างยิ่ง ความว่างอย่างยิ่ง และความไม่มีทุกข์เลย เพราะคนมีบุญก็เป็นทุกข์ไปตามแบบของคนมีบุญ ไม่ใช่ว่าเป็น

คนมีบุญแล้วจะไม่มีความทุกข์ ถ้ายังอยากได้บุญหรือได้อะไรอยู่แล้ว ก็ต้องมีความทุกข์เพราะความอยากนั้น ๆ ถ้าจะให้พ้นทุกข์สิ้นเชิง ก็ต้องไม่หวังบุญหรือหวังสวรรค์เลย เห็นว่าอะไรควรทำก็ทำไปตามนั้น ไม่ต้องหวังอะไรตอบแทน แต่ทำไปด้วยความเมตตาปรานี นี่แหละคือการละเหยื่อในโลกทั้งหลายเสีย

ถ้าหากมีใครมากล่าวว่า สวรรค์ก็เป็นนรกชนิดหนึ่ง อย่างนี้คงจะไม่มีใครเห็นด้วย มีแต่พระอริยเจ้าเท่านั้น ที่จะเห็นว่านรกหรือสวรรค์ก็ตาม เมื่อยึดถือแล้วย่อมเป็นทุกข์โดยเสมอกัน สวรรค์เสียอีกยังเป็นที่ตั้งแห่งตัณหาอุปาทานยิ่งกว่านรก เพราะว่ามีความสวยสดงดงาม ยั่วให้คนหลงยึดมั่นถือมั่นยิ่งกว่านรก เพราะฉะนั้นสวรรค์จึงมีส่วนที่ทำให้เกิดความทุกข์ได้มากกว่านรก แต่ความทุกข์มันซ่อนเร้นมองไม่เห็นในสายตาของปุถุชน มันเป็นความประมาทในขั้นสูงซึ่งยากที่คนธรรมดาจะเข้าใจได้ เราจึงตักเตือนในขั้นศีลธรรมว่ารีบเว้นบาปเสีย แล้วรีบทำบุญเพื่อจะได้ไปสวรรค์ แต่ถ้าตักเตือนกันในขั้นโลกุตตรธรรมจะตักเตือนว่าอย่าได้หลงใหลในสิ่งใดเลย จงปล่อยความยึดมั่นถือมั่นโดยประการทั้งปวง จงเป็นผู้กำจัดความอยากเสียไม่ให้มี

ส่วนเหลือเมื่อนั้นก็จะอยู่เหนือนรกเหนือสวรรค์ เมื่อไม่มีความอยากหรือความยึดมั่นแล้ว ก็เป็นความสงบอย่างยิ่ง หรือเป็นนิพพาน

เท่าที่ได้สังเกตเคยเห็นว่า คนที่ทำบุญมากๆ ขนาดที่เรียกว่าบ้าบุญเมาบุญนี้ ยังกลับจะเป็นทุกข์มากไปเสียกว่าคนที่อยู่เฉย ๆ เพราะคนเหล่านั้นยังไม่เข้าใจคำว่าบุญ เพียงแต่ได้ยินเขาโฆษณาว่าบุญเป็นสิ่งที่จะนำมาซึ่งความปรารถนาทุกประการ เลยชอบใจ แต่หาได้คิดดูไม่ว่าความอยากหรือตัณหานั้นเป็นต้นเหตุของความทุกข์ หรือความเร่าร้อนขึ้นในจิตใจโดยไม่ต้องสงสัย ส่วนการเป็นอิสระไม่ไปเที่ยวอยากโน่นอยากนี่ตามอำนาจของตัณหานั่นแหละ เป็นสิ่งที่น่าปรารถนากว่า เพราะไม่มีความทุกข์ มีแต่สติปัญญารู้ว่าควรทำอะไรหรือควรทำอย่างไรก็ทำไป ไม่ต้องไปยึดมั่นถือมั่นถึงกับเกิดตัณหาหรือโมหะซึ่งเป็นเหตุให้เกิดทุกข์.

วัฒนธรรมจองเวร

สมัยปู่ย่าตายายของเรา ถ้ามันเกิดมีศัตรูคู่โกรธแค้นกันขึ้นมาแล้ว เขาก็จะรีบทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่เจ้ากรรมนายเวรและสรรพสัตว์ ถ้าเขารู้ว่ามีศัตรูละก็เขาจะทำอย่างนี้ รีบทำบุญทำกุศลอุทิศส่วนกุศล ให้แก่เจ้ากรรมนายเวรเหล่านั้น ให้แก่ศัตรูนั้นเอง แล้วก็ให้สรรพสัตว์ด้วย นี่เป็นวัฒนธรรมของปู่ย่าตายายเดี๋ยวนี้ถ้ามีศัตรูก็ไปซื้อปืนมาเตรียมไว้จะเอามันให้ตาย ถ้าขนาดใหญ่กว่านั้นก็ไปหาลูกระเบิดปรมาณูมาเตรียมไว้ จะทิ้งใส่ให้มันตายทีละแสนไปเลย ต่อไปก็จะมีระเบิดปรมาณูนิวเคลียร์อะไรขนาดที่ว่าทิ้งให้ตายทีละล้านทีละหลาย ๆ ล้านก็ได้ นี่วัฒนธรรมมันเปลี่ยนเป็นอย่างนี้ แม้ในหมู่พุทธบริษัทเรา เดี๋ยวนี้โลกทั้งโลกมันเปลี่ยนวัฒนธรรมให้อภัย มาเป็นวัฒนธรรมจองเวร มีศัตรูก็ไปซื้อปืนมาไว้ ไม่ได้คิดที่ว่าจะทำความเข้าใจหรือให้อภัยหรือว่ายอมเสียเปรียบ ไม่มีใครจะยอมเสียเปรียบ ไม่มีใครจะทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่เจ้ากรรมนายเวร อย่าว่าแต่ศัตรูเลยพ่อแม่ของมันเองมันก็ยังไม่เคยทำอะไรอุทิศส่วนกุศลให้ มันไป

สนุกสนานหัวหกก้นขวิดเสียดีกว่าที่จะมานึกถึงบิดามารดาปู่ย่าตายายที่ตายไปแล้วนี่ แล้วมันจะไปนึกอุทิศส่วนกุศลให้ศัตรูได้อย่างไร พ่อแม่มันยังชีวิตอยู่ มันก็ไม่รู้ว่าชอบกินอะไร นี่ไม่น่าเชื่อ มันอยู่ด้วยกัน มีชีวิตอยู่ด้วยกัน มันยังไม่รู้ว่าพ่อแม่นี่ชอบกินอะไร ส่วนมากเป็นเสียอย่างนี้ ตายแล้วมันจะนึกถึงที่ไหนล่ะ เป็น ๆ อยู่อย่างนี้มันยังไม่รู้ว่าชอบกินอะไร ที่จะหามาให้กิน ตายแล้วมันก็ไม่ต้องพูดกัน นี่คือวัฒนธรรมหรือศีลธรรมที่สำคัญอย่างยิ่ง แม่มันก็ได้เสื่อมสลายไปแล้ว เหลืออยู่น้อยกว่าในร้อยคน จะหาสักคนหนึ่งก็ทั้งยาก นี้เรียกว่าดูกันในแง่ของอุปกรณ์ของศาสนา อุปกรณ์ที่จะทำให้มีศาสนามันก็สูญไปตามสิ่งที่เรียกว่าศาสนา

เรียนไม่คิดผิดผล คิดไม่เรียนอับจน

คุณหญิงรัตน ฯ

เพลงครึ่งชาติ

ยุคหัวเลี้ยวหัวต่อ เกิดเป็นเพลงไทยครึ่งชาติขึ้นมา ที่เรียกกันว่า เพลงไทยสากลหรืออะไรทำนองนี้ ก็เลยเปลี่ยนไปหมดทุกสิ่งทุกอย่าง ดนตรีไทยเดิม หรือเพลงไทยเดิมอันบริสุทธิ์ของเรานั้น โอกาสไม่เปิดให้ใส่คำพูดโสโครกหยาบโลนลงไปได้ เพราะถือเอาความไพเราะที่ถ้อยคำอันไพเราะและลีลาของดนตรีบริสุทธิ์ที่ไพเราะ ดนตรีใหม่ ๆ เกิดขึ้นเพราะต้องการจะหาโอกาสแทรกคำหยาบโลน โสกโดก และทำนองความเร่าร้อน รุนแรง รวดเร็ว ของปีศาจแห่งความสุขทางเนื้อหนังลงไป มันจึงเกิดระบบใหม่นี้ขึ้นมา เป็นเพลงชนิดที่เปิดโอกาสให้ใส่คำโสกโดกดนตรีเร่าร้อนเป็นเหยื่อกิเลสลงไป คนเป็นปุถุชนมากขึ้นทุกที เห็นดีเห็นชอบ เห็นงามตามกันไปทั่วโลก จึงเกิดดนตรีหรือเพลงแบบนี้ขึ้นวัดความพอใจในเรื่องนี้ได้ ตรงที่สถานีวิทยุกี่สิบแห่งก็ตามส่งเพลงพวกนี้มากที่สุด บรรดาเพลงพวกที่ส่งไปนั้น ๘๐% เป็นสำนวนที่เหมาะที่สุดสำหรับหญิงโสเภณีใช้ประเหลาะผู้ชาย หรือผู้ชายประเหลาะโสเภณีก็ได้ ไม่

มีความหมายอะไรมากกว่านั้น มันจะเป็นอย่างไร ในเมื่อบรรยากาศของเมืองไทยกลุ้มไปด้วยเพลงเหล่านี้ เราจะรู้สึกอย่างไรบ้างในการที่จะมีหน้าที่ต่อต้านการพังทลาย หรือรวนเรของจริยธรรม ถ้าจะให้ดีก็ลองเปิดวิทยุก่อนถึงเวลาจริง ๆ ที่เขาเตรียมการส่งนั้นเขาเปิดเพลงอะไรกันโดยมาก ยิ่งจะพบดีกว่าในโปรแกรมที่เขากำลังส่งกันอยู่อีก นี้มันแสดงจิตใจของผู้ควบคุมการส่งวิทยุหรือผู้จัดโปรแกรมวิทยุออกไปอย่างไร ขอให้ทำสถิติสถานีส่งวิทยุและเรื่องที่ส่ง แล้วค้นให้พบว่า บทความหรืออะไรที่ส่งเพื่อทะนุถนอมจริยธรรมของเรานั้นมีกี่เปอร์-เซ็นต์ แล้วสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นบทความ ดนตรี และบทเพลง ที่เป็นอุปสรรค ศัตรู สร้างความรวนเรให้แก่จริยธรรมของเรานี้มีกี่เปอร์เซ็นต์ เด็กขนาดนิสิตมหาวิทยาลัยที่อาตมาเห็นด้วยตาตนเองนี้ นั่งทำการบ้าน ก็ยังต้องเปิดเพลงประเภทนี้ฟังอยู่ด้วยแล้ว ทำการบ้านไปพลาง แล้วผลมันจะได้เป็นอย่างไร ครูบาอาจารย์ลองคิดดูจะเป็นเด็กประเภทนี้เสียเองกระมังที่ก่อสิ่งไม่งดงามขึ้นในมหาวิทยาลัยนั้น นี่ โน่น เป็นต้น สถานีวิทยุของกระทรวงศึกษาธิการจะเป็นอย่างไรนั้น ท่านครูบาอาจารย์

ก็คงทราบดี ถ้ามีเพลงแบบที่ว่านี้ด้วยแล้วก็สุดวิสัยที่จะทนได้ ถ้ามีเมื่อไรก็ช่วยส่งข่าวให้อาตมาทราบบ้าง เพราะว่าอยู่ที่โน่นรับไม่ค่อยจะได้ บางวันก็รับได้ บางวันก็รับไม่ได้ ถ้าสถานีวิทยุศึกษาทำเช่นนี้แล้ว อาตมาจะทำสักอย่างหนึ่ง จะชักชวนทายกทายิกา ภิกษุ สามเณร ทำสักอย่างเพื่อต่อต้าน ท่านทั้งหลายคงคิดว่าเดินขบวนละกระมัง นั่นมันเป็นเรื่องเป็นไปไม่ได้ที่ทายก ทายิกา จะเดินขบวน แต่มีวิธีที่ประพฤติกระทำกันอยู่ก็คือชักชวนกันมามาก ๆ หุงข้าวแล้วใส่บาตร อุทิศส่วนกุศลให้แก่จริยธรรมที่ตายไปแล้ว จะชวนกันทำอย่างนี้ เพราะว่าไม่มีทางที่จะทำอย่างอื่นได้ มันช่วยไม่ได้ ดังนั้นเราเห็นได้ว่าบทเพลงและดนตรีประเภทนี้ได้กลายเป็นเครื่องมือของภูตผีปีศาจแห่งความสุขทางเนื้อหนังสำหรับผูกพันหัวใจลูกหลานตาดำ ๆ ของเรา แล้วพาจูงไปสู่ความพังทลายของจริยธรรม เป็นที่น่าสลดสังเวชในความเสื่อมเสียและหายนะอย่างยิ่ง

แง่คิดการศึกษา

เดี๋ยวนี้คำว่าการศึกษานี้ มันเกิดสับสนมั่วไม่แจ่ม มันไม่กระจ่าง มันไม่ชัดเจน ว่าการศึกษานี้คืออะไร คนสมัยนี้เขาถือกันว่าศึกษานี้ก็คือสิ่งที่จะทำให้มีอาชีพ นี่พูดกันง่าย ๆ อย่างนี้ ศึกษาเพื่อจะได้ให้มีอาชีพ แล้วก็จะได้กิน ได้กาม ได้เกียรติ นี่มันคือวัตถุนิยม ไปมัวศึกษากันอย่างนี้มากขึ้นทุกที ไม่เหมือนกับเมื่อก่อน ที่เขาว่าศึกษานี้จะเพื่อไปมรรคผลนิพพาน การศึกษาในโลกปัจจุบันนี้เพื่อปากเพื่อท้อง มีนักปราชญ์บางพวกในปัจจุบันนี้ก็พูดเหมือนกันว่าการศึกษานี้เพื่อความอยู่รอด ไม่ตายเพื่อความอยู่รอด แต่แล้วมันเป็นการอยู่รอดทางร่างกาย มันโง่อย่างเด็กอมมือ ถ้าพูดว่าการศึกษาคือการอยู่รอดทางวิญญาณละก็ น่าฟังอย่างยิ่ง ขอให้ช่วยกันจำไว้ให้ทุกองค์ การศึกษาไม่ว่าศึกษาอย่างไหน ศึกษาที่บ้าน ศึกษาที่วัด ศึกษานี้ก็เพื่ออยู่รอดในทางวิญญาณ อย่าให้วิญญาณมันตาย อย่าให้วิญญาณมันล่มจม การศึกษาต้องเพื่อการอยู่รอด

ของวิญญาณ เดี๋ยวนี้เขาไม่มีความมุ่งหมายกันอย่างนี้ ไม่รู้ว่าศึกษากันไปทำไม เพราะว่าเกิดมาทำไมก็ไม่รู้มันก็เลยเอาสิ่งที่ง่ายที่สุด ที่มันถึงเข้าเฉพาะหน้า คือ เรื่องปากเรื่องท้อง ศึกษากลายเป็นเรื่องปากเรื่องท้อง .

ที่มันร้ายไปกว่านั้นก็คือเอาการศึกษามาทำให้ยุ่งไปหมดจนไม่รู้ว่าอะไรเป็นการศึกษา เอาการเล่นปนกับการศึกษา เอาดนตรีปนกับการศึกษา เอาเพลงปนเข้าไปกับการศึกษา จนเด็ก ๆ แยกไม่ออก ว่าอะไรเป็นการเล่น อะไรเป็นการศึกษา นี่การศึกษาของโลกในสมัยปัจจุบันมันเป็นอย่างนี้ เรียนจบก็ไปเป็นฮิปปี้ การศึกษาชนิดที่เรียนจบแล้วไปเป็นฮิปปี้เพราะมันเอาไปปนกันยุ่งหมด ไม่รู้อะไรเป็นการศึกษา อะไรเป็นการเล่น อะไรเป็นการเหลวไหล มันเอาไปปนกันหมด เด็กเรียนเท่าไหร่ ๆ ก็ไม่รู้เรื่องว่า อะไรเป็นการศึกษา อะไรเป็นการเล่น เพราะมันเอาการเล่นมาเป็นการศึกษา ผลร้ายมันก็เกิดขึ้น คือว่าเด็ก ๆ ไม่รู้จักคำว่าบังคับกิเลส บังคับตัวเอง การบังคับตัวเองอย่างเป็นสุภาพบุรุษเป็นอย่างไรก็ไม่รู้ เพราะมันเผื่อมาตั้งแต่เล็ก ๆ ตั้งแต่แรก ๆ เริ่มเรียนแรกเริ่มศึกษา พอโตขึ้นมาก็

เป็นทาสของเนื้อหนัง เด็ก ๆ โตขึ้นมาออดแอดเหยียบขี้ไก่ไม่ฝ่อ เป็นทาสของเนื้อหนัง เพราะการศึกษาอย่างนี้ เรียกร้องเอาแต่ความเป็นอย่างนี้ ไม่ได้อย่างนี้ก็เที่ยวโพนทนา ไม่ได้ก็ฆ่าตัวตายเลย คนหนุ่มคนสาวเขาเป็นอย่างนี้มากขึ้นทุกที นี่การศึกษาของโลกปัจจุบันมันเป็นอย่างนี้

การที่เป็นอย่างนี้ก็เพราะเขาโง่ ไม่รู้ว่าศึกษาเพื่อให้ได้สิ่งที่ดีที่สุดที่มนุษย์ควรจะได้ เขาไม่รู้ว่าชีวิตมันเต็มไปด้วยปัญหา เราจะต้องมีความรู้สำหรับจะแก้ปัญหา อย่างน้อยที่สุดก็ต้องรู้ว่า เกิดมาทำไม? ต้องให้ได้สิ่งนั้น การศึกษาที่บ้านในโรงเรียนก็ดี การศึกษาที่ในวัดในการบวชเรียนก็ดี เพื่อจะแก้ปัญหาเหล่านี้ เดี๋ยวนี้เห็นเป็นเพื่อปากเพื่อท้องไปเสียหมด ศึกษากันเพื่อความเป็นนักปราชญ์เฉพาะวิชา เดี๋ยวนี้เขาเรียนกันอย่างนี้ทั้งนั้น เขาเรียนกันให้เก่ง เป็นปราชญ์ เป็นด๊อกเตอร์ แล้วก็เป็นอะไรยิ่งกว่าด๊อกเตอร์ แล้วก็เฉพาะวิชา คนหนึ่งรู้เฉพาะวิชา แล้วก็ไปรับจ้างได้เงินเดือนแพง เอาเงินมาหากินหากาม หาเกียรติ แต่เกิดมาทำไมไม่รู้ นี่ก็คือศึกษาบ้า ผมพูดเพราะไม่มี พูดดีไม่ได้ พูดหยาบคายตามเคย นี่ผมเรียกว่า

การศึกษาบ้า ถ้าบวชเข้าแล้วต้องการจะเป็นนักปราชญ์ทางปริยัติแล้วสึกออกไปเป็นลูกเขยหลานเขยของใครนี้มันบวชบ้าอ้ายที่มันบวชอยู่เดี๋ยวนี้คือมันบวชบ้า มันเป็นเรื่องบวชของคนบ้าหลับหูหลับตา ไม่รู้ว่าจะบวชทำไม ไม่รู้เรื่องบวชจริง เรียนจริง ปฏิบัติจริง ได้ผลจริงเหมือนกับที่พร่ำแล้วพร่ำอีก

ขออย่าได้ฟังผิดเข้าใจผิด ใคร ๆ เขาว่าผมติเตียนการศึกษา ผมไม่ได้ติเตียนการศึกษา แต่ว่าติเตียนการศึกษาที่มันบ้าการศึกษาที่ถูกต้องนั้น จำเป็นอย่างยิ่ง น่าบูชาอย่างยิ่ง การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นผมยอมรับ แล้วผมก็บูชาการศึกษา สมมุติว่าผมจะมีอะไร ๆ ดีในตัว มีปัญญาอะไรในตัว มีกรรมพันธุ์มาดี มียีนถ่ายทอดมาดีเป็นชั้นพิเศษแล้ว แต่ถ้าไม่ได้รับการศึกษามันก็ต้องเป็นอันธพาลตัวหนึ่งแน่ ๆ ไม่ใช่เป็นผมอยู่อย่างเดี๋ยวนี้ นี่มันพิสูจน์ชัดอย่างนี้ เพราะการศึกษามันจึงได้มาเป็นอย่างนี้มาปรับทุกข์กันอย่างนี้ อาตมาไม่ได้ติเตียนการศึกษา แต่ว่ารู้สึกน้อยใจหรือเจ็บใจอะไรก็ไม่รู้ ว่าทำไมจึงไม่ให้การศึกษาที่จะเป็นไปเพื่อสันติสุขกันให้มากพอ มัวไปให้การศึกษาชนิดที่ทำให้เกิดระส่ำระสายเป็นวิกฤติการณ์ตลอดเวลาไปเสียในโลกนี้

เรื่องนี้ก็เคยพูดมากเมื่อพูดกับนักศึกษาที่บวช มาขอรับการอบรมระหว่างปิดภาคเรียน ก็พูดกันแต่เรื่องนี้ว่าการศึกษาของพวกคุณนี้ มันมีแต่ทำให้เกิดวิกฤติการณ์ถาวรยิ่งขึ้นทุกที แล้วมันก็เลยลุกลามเข้ามาในวัด พระเณรเป็นลูกปิงปองมากขึ้นเต้นไปเต้นมา เที่ยวหาการศึกษาแบบเดียวกันนั้นมันก็เกิดเป็นปัญหาที่น่ากลัวสำหรับมนุษย์ มันจะเกิดเป็นความล่มจมของศาสนา เป็นความล่มจมของมนุษย์เมื่อไรก็ได้.

คนดีไม่ใช่มีคนเดียว

คน ๆ เดียวจะให้ดีหมดทุกอย่างไม่ได้

คุณหญิงรัตน ฯ

รายนามพระสังฆาธิการอำเภอศรีราชา

บริจาคเงินพิมพ์หนังสือ

๑. พระครูศรีปริยัติยาทร	วัดตโปทาราม	๕๐๐	บาท
๒. พระครูสมุห์ประสิทธิ์	วัดเขาน้อยพัฒนาราม	๕๐๐	,,
๓. พระครูวินัยธรนิ่ม	วัดมโนรม	๕๐๐	,,
๔. พระครูสังฆ์รักษ์จวน	วัดสุรศักดิ์มนตรี	๕๐๐	,,
๕. พระอาจารย์สงัด	วัดสันติคีรีเขต	๒๐๐	,,
๖. พระครูปลัดอุกกฤษ	วัดเคลือศรัทธาธรรม	๒๐๐	,,
๗. พระปลัดลออ ปญฺญาทีโป	วัดใหม่เนินพยอม	๒๐๐	,,
๘. พระครูตึ๋ง	วัดนาพร้าว	๒๐๐	,,
๙. พระครูวิริยาภรณ์	วัดจุกกะเฌอ	๑๐๐	,,
๑๐. พระครูสาธิตธรรมนาท	วัดราษฎร์นิยมธรรม	๑๐๐	,,
๑๑. พระสมุห์คำดี	วัดเนินบุญญาราม	๑๐๐	,,
๑๒. พระครูวินัยธรยงยุทธ	วัดเขาไม้แดง	๑๐๐	,,
๑๓. พระครูสุทธาภิรัตน์	วัดจุฑาทิศธรรมสภาราม	๑๐๐	,,
๑๔. พระอธิการฉัตร์ ฐานรโต	วัดบ้านห้วยกรุ	๑๐๐	,,
๑๕. พระอธิการลุ้ย จนฺทาโภ	วัดหนองขาม	๑๐๐	,,
๑๖. พระครูวิธานสาธุกิจ	วัดพระประธานพร	๑๐๐	,,
๑๗. พระครูสุทธิคุณรังษี	วัดรังษีสุทธาวาส	๑๐๐	,,
๑๘. พระอธิการตรง ลชฺชิโต	วัดบึงราชาวาส	๑๐๐	,,
๑๙. พระครูวรธรรมสุนทร สุขธมฺโม	วัดเขาบางพระ	๑๐๐	,,
๒๐. พระน้อย อิสิญาโณ	วัดเขาชีธรรมนิมิต	๑๐๐	,,

๒๑. พระสมุห์บุญช่วย สิริมงฺคโล	วัดวังหิน	๑๐๐ บาท
๒๒. พระครูปลัดเชิ่ง ปุญฺญเตโช	วัดเขาพุทธโคดม	๑๐๐ ,,
๒๓. พระอาจารย์สมศักดิ์ ฐานวุฑฺโฒ	วัดโค้งตารา	๑๐๐ ,,
๒๔. พระครูวรคามคณาภรณ์	วัดบางพระวรวิหาร	๑๐๐ ,,
๒๕. พระอธิการบัว ทนฺตจิตฺโต	วัดอัมพวัน	๑๐๐ ,,
๒๖. พระสกล กิตฺติธโร	วัดหินกอง	๑๐๐ ,,
๒๗. พระอาจารย์ปลอด สุขกาโม	วัดพรหมาวาส	๑๐๐ ,,
๒๘. พระอธิการมานิตย์ มารชิโน	วัดหนองฆ้อ	๑๐๐ ,,
๒๙. พระทองดำ ปญฺญาพโล	วัดห้อยปราบ	๑๐๐ ,,
๓๐. พระทา ติขิโณ	วัดหนองบอน	๑๐๐ ,,
๓๑. พระอธิการใช่ สุชีโว	วัดปาลิไลยวัน	๑๐๐ ,,
๓๒. พระวิสิทธิ์ อินฺทปญฺโญ	วัดตโปทาราม	๑๐๐ ,,
๓๓. พระอุดม กิตฺติธมฺโม	วัดโสธรบวรวิริยาราม	๑๐๐ ,,
๓๔. พระใบฎีกาประสิทธิ์ ขนฺติพโล	วัดแหลมฉบัง	๑๐๐ ,,
๓๕. พระอธิการซุง ชุติธมฺโม	วัดหุบบอน	๑๐๐ ,,
๓๖. นายบุญเที่ยง สุขนิยม		๑๐๐ ,,
๓๗. นายพิชัย เชาวลักษณ์		๑๐๐ ,,
๓๘. พระสมุห์บุญเสริม กนฺตสีโล	วัดเขาบางพระ	๕๐ ,,
๓๙. พระประยุทธ ธนปญฺโญ	วัดบ้านนา	๕๐ ,,
๔๐. พระทองสุข สิริธมฺโม	วัดหนองคล้า	๕๐ ,,
๔๑. พระประเสริฐ ธมฺมสาโร	วัดตโปทาราม	๕๐ ,,
๔๒. พระกมล ยมโก	วัดเขาดินวนาราม	๕๐ ,,
๔๓. พระเลี้ยง จิรธมฺโม	วัดบ้านห้วยกรุ	๕๐ ,,
๔๔. พระเสาร์ ธมฺมวํโส	วัดหนองขาม	๒๐ ,,

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด จงเจริญการพิมพ์ ๒๕๓ สี่แยกสำราญราษฎร์ ถนนบำรุงเมือง
กรุงเทพมหานคร โทร. ๒๒๑๙๘๐๑ นายดุสิต วิสารทะ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๒๐

ตายเมื่อเป็นเหม็นมากกว่าซากศพ

•

เหม็นตรลบด้วยคำฉินหมิ่นหยาบหยาม

เป็นเมื่อตายวายชีพชื่อกลับลือนาม

ทุกเขตคามกล่าวขวัญสิ้นวันลืม

"มงคลภาษิต"